

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารหาบทความ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ดังจะได้นำเสนอในหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน
- 2.2 การควบคุมและป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน
- 2.3 ศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีการพิจารณาคดี
- 2.4 การกีดกันหน้าที่ของตำรวจภูธรด้านสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน
- 2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

แนวคิดที่กล่าวถึง สาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย

- 1) แนวความคิดทางชีวภาพและกายภาพ ซึ่งอธิบายในลักษณะการกระทำผิดจากสาเหตุทางพันธุกรรม และทางกายภาพ ได้แก่ โครงสร้างทางร่างกาย ต่อมต่าง ๆ การถ่ายทอดโครโมโซมของพ่อแม่ที่มีสิ่งผิดปกติและผลักดันให้กระทำผิด
- 2) แนวความคิดทางจิตวิทยา ซึ่งอธิบายว่าการกระทำผิดของคนนั้นเกิดจากสภาวะจิตใจที่มีผลต่อพฤติกรรม สนใจถึงสาเหตุที่จะมากระทบต่อจิตใจ ผลักดันให้กระทำผิดและอาจพิจารณาถึงลักษณะทางบุคลิกภาพประกอบด้วย
- 3) แนวความคิดทางสังคมวิทยา ซึ่งอธิบายในเรื่องของโครงสร้างทางสังคมและปัจจัยต่าง ๆ ในสังคม เช่น ลักษณะทางบรรทัดฐานในสังคม ลักษณะทางวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทางสังคม

ในปัจจุบัน นักสังคมวิทยาได้พัฒนาความรู้และวิธีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางสังคม และในที่สุดก็ได้ร่วมแรงร่วมใจกันสร้างทฤษฎีสมัยใหม่ที่สามารถอธิบายสาเหตุของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ดังนี้

2.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว

ปัญหาเด็กเกเรเริ่มที่จะเกิดจากภาวะความเป็นอยู่ และความสัมพันธ์สำหรับสมาชิกในครอบครัวไม่ราบรื่น หรือมีบางสิ่งบางอย่างผิดปกติ เช่น รู้สึกว่าตนเองมีหรือได้รับในสิ่งที่ต้องการไม่พอ หรือรู้สึกว่าตนเองไม่มีความสามารถพอ (Inadequacy in themselves) หรือเพราะรู้สึกว่าตนเองไม่อาจจะสร้างความผูกพัน หรือสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมได้อย่างราบรื่น ก็ทำให้เกิดความท้อแท้ผิดหวัง ทำให้กลายเป็นเด็กเกเรได้ในที่สุดที่เรียกว่า "บ้านแตก" (Broken home) Schafer และ Knudten (1970) (อ้างถึงในสมานมิตร วิทยอภิบาลกุล, 2523) ซึ่งได้กล่าวว่าสภาพบ้านแตกเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนมากและแบ่งลักษณะบ้านแตกไว้ 2 ชนิดคือ

1) การแตกแยกทางสภาพครอบครัว คือ แตกแยกทางกายภาพ ครอบครัวที่บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรมหรือหย่าร้างกัน บิดามีภรรยาใหม่ มารดามีสามีใหม่ หรือบิดามารดาถึงแก่กรรมทั้งคู่ เด็กในครอบครัวบ้านแตกแบบนี้จะขาดความรักใคร่ทะนุถนอมอันจะได้รับจากครอบครัวรู้สึกหว่ ขาดการเอาใจใส่จากบิดามารดา

2) การแตกแยกทางจิตใจ คือ ครอบครัวที่บิดามารดาอยู่ร่วมกัน แต่มักมีการทะเลาะวิวาทกัน หรือมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันอย่างรุนแรง หรือการที่บิดามารดาทำตนไม่เหมาะสมจนเด็กไม่รักใคร่นับถือ เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่แตกแยกเช่นนี้ ก็จะขาดความสุข ความอบอุ่นเช่นเดียวกัน เมื่อเด็กขาดความรักความอบอุ่นและขาดการอบรมสั่งสอนที่ดี เด็กก็จะแสดงพฤติกรรมที่เป็นการกระทำผิด เพื่อเรียกร้องความสนใจจากสังคมอันเป็นการทดแทนความรักและความอบอุ่นที่ตนไม่ได้รับเช่นคนอื่น ๆ หรือเป็นการกระทำผิดโดยไม่รู้เจตนา ทั้งนี้เนื่องมาจากขาดการอบรมสั่งสอนที่ตนเอง

Sutherland และ Gressey (1974) ได้กล่าวถึงลักษณะของครอบครัวที่ก่อให้เกิดการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน โดยพิจารณาถึงประเภทและความสัมพันธ์ในครอบครัวไว้ ดังนี้คือ

- 1) ครอบครัวที่ไร้ศีลธรรม บิดาดื่มสุรา มารดาติดการพนัน หรือสมาชิกบางคนเป็นอาชญากร
- 2) ครอบครัวไม่มีบิดา มารดา เช่น ถึงแก่กรรม หย่าร้าง หรือแยกกันอยู่
- 3) ครอบครัวที่บิดามารดาสละละไม่เอาใจใส่บุตรธิดา ทั้ง ๆ ที่มีเงินมีทอง
- 4) ครอบครัวซึ่งเลือกที่รักมักที่ชัง มีอคติลำเอียง
- 5) ครอบครัวที่เจ้าระเบียบ เข้มงวด และมีคนมากเกินไป
- 6) ครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจยากจน

Hirchi (อ้างถึงใน รัชติ ไทยยิ่ง, 2528) ได้ทำการศึกษาเรื่องกลุ่มอ้างอิง (Referenced group) และได้เสนอทฤษฎีการควบคุมทางสังคม (Social control theory) เชื่อว่าพฤติกรรมกระทำผิดของเด็กเป็นผลจากความสัมพันธ์ในครอบครัว หากความสัมพันธ์ในครอบครัวบกพร่อง เด็กจะมีแนวโน้มไปสู่ความเป็นปฏิปักษ์ต่อกฎหมาย เรียกว่า Law stakes in conformity ซึ่งจะนำเด็กไปสู่การกระทำผิดกฎหมาย และคบค้าสมาคมกับผู้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน

โรสกา ชูพิกุลชัย และคณะ (2524) ได้กล่าวถึงครอบครัวตัวการทำให้วัยรุ่นกระทำผิดไว้ว่า บ้านและครอบครัวเป็นแหล่งแรกในการที่จะสร้างลักษณะนิสัยความคิดอ่าน ค่านิยม ความเชื่อ ทักษะและบุคลิกภาพของเด็ก ทั้งนี้เพราะครอบครัวเป็นแหล่งแรกที่ให้ขบวนการเรียนรู้แก่เด็ก ฉะนั้น อิทธิพลภายในครอบครัวจึงเป็นสาเหตุต่อการกระทำผิดหรือประกอบอาชญากรรมของวัยรุ่น

อิทธิพลภายในครอบครัวอันเป็นสาเหตุให้เด็กกระทำผิดนั้น แยกพิจารณาได้ดังนี้ คือ

1) ทางด้านความรัก

(1) ทางด้านความรักที่บิดามารดาให้กับลูก พบว่า ลูกไม่ใช่ว่าต้องการแต่เพียงอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค เท่านั้น ถึงพ่อแม่จะให้ปัจจัย 4 แก่ลูกครบบริบูรณ์ ก็มิใช่จะสนองความต้องการของลูกได้ครบ จะได้ก็แต่ความต้องการทางด้านร่างกายเท่านั้น สิ่งที่ลูกต้องการอย่างยิ่งนอกเหนือจากนั้นคือ ความต้องการทางด้านจิตใจ อันได้แก่ ความ

ต้องการความรัก ความอบอุ่น เด็กที่เกิดในครอบครัวที่พ่อแม่เข้าใจความรัก ความอบอุ่น แก่ลูกพอเพียง โตขึ้นก็จะกลายเป็นเด็กที่มีสุขภาพจิตดี รู้จักมีเหตุผล ตัดสินปัญหาเฉพาะหน้า ได้อย่างเหมาะสม ตรงกันข้ามกับเด็กที่ขาดความรัก ความอบอุ่น ก็จะกลายเป็นเด็กมีปัญหา เก็บตัว มองโลกในแง่ร้าย ต่อต้านสังคม เป็นคนเชื่อง่าย ถูกชักจูงง่าย โอกาสที่จะกระทำความผิดจะมีมาก

(2) ความรักใคร่กลมเกลียวของบิดา มารดา มีผลต่อสุขภาพจิตเป็นอย่างมาก เด็กที่บิดามารดา ครอบครัวที่บิดามารดามีความรักใคร่กลมเกลียวกัน เข้าใจกัน อยู่ด้วยกันอย่างมีเหตุผล ทำให้เด็กมีความสุข มีความใกล้ชิดกับบิดามารดา มีสุขภาพจิตดี ทำให้เติบโตขึ้นมามีความสมบูรณ์ทั้งด้านสติปัญญาและความนึกคิด ในทางตรงข้ามเด็กที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาไม่รักใคร่กลมเกลียวกัน มีการทะเลาะวิวาทกันอยู่เสมอ ๆ จะมีผลกระทบต่อจิตใจเด็กอย่างมาก มองโลกในแง่ร้าย ก้าวร้าว และมีผลต่อพฤติกรรมอาชญากรในที่สุด

ในกรณีที่บิดา มารดาแยกกันอยู่ อันเนื่องมาจากสาเหตุตาย หย่าร้าง ละทิ้ง หรือแยกกันอยู่เฉย ๆ อันเป็นเหตุทำให้องค์ประกอบทางครอบครัวไม่สมบูรณ์ เด็กจะมีความรู้สึก ว่าเหว่ ขาดความรัก ความอบอุ่น ขาดความสุข กลายเป็นเด็กมีปัญหา หาทองชดเชยสิ่งที่ตัวเองขาดไปในทางที่ผิด ซึ่งจะถูกเพื่อนชักจูงไปในทางที่ผิดได้ง่าย

2) การอบรมเลี้ยงดู วิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกที่ขาดความพอดี มีส่วนทำให้เด็กกระทำความผิดได้ เช่น

(1) เด็กที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาเข้มงวดจนเกินไป มีแต่ระเบียบวินัยตลอดเวลา จนไม่มีโอกาสเป็นตัวของตัวเอง ไม่สามารถทำอะไรตามที่ต้องการ หรือแสดงความคิดเห็นใด ๆ ทำให้ขาดความเชื่อมั่น ไม่กล้าตัดสินใจทำอะไร เพราะกลัวความผิด กลัวถูกลงโทษ ทำให้เด็กไม่สามารถอยู่ตามลำพังด้วยตัวเองได้ จึงง่ายต่อการที่จะถูกชักจูงใจไปในทางที่ผิด ในบางรายอาจเป็นเด็กที่ต่อต้านระเบียบกฎเกณฑ์ ผ่าฝืนข้อบังคับของสังคมไป

(2) เด็กที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาเลี้ยงดูด้วยการตามใจ หรือปกป้องมากเกินไป อาจเนื่องจากเป็นลูกคนเดียว ลูกคนเล็ก หรือมาจากครอบครัวที่มีฐานะดีมาก ทำให้เด็กเอาแต่ใจตัวเอง กลายเป็นเด็กที่ไม่รู้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด เมื่อโตขึ้นมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดได้ง่าย

(3) เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีมาตรฐานทางศีลธรรมเสื่อม เด็กเหล่านี้จะได้รับการเลี้ยงดูมาจากสิ่งเลวร้ายทั้งหมดจากบิดามารดา ซึ่งอาจติดยาเสพติดให้โทษ ติดสุรา เล่นการพนันหรือจากครอบครัวที่เป็นโจร หรือโสเภณี เด็กจะเรียนรู้และเคยชินกับสิ่งต่างๆ เหล่านี้ในที่สุดก็จะประพฤติดนเป็นแก๊ง เลว คุ่มแก๊ง คุ่มช่อง

(4) เด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจน มีบุตรมาก ทำให้บิดามารดาไม่มีโอกาสอบรมได้ทั่วถึง และไม่สามารถสนองความต้องการของบุตรได้ ทำให้เกิดการขัดสน แย่งกันกินแย่งกันใช้ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกบีบคั้นทางจิตใจ เพราะความไม่เท่าเทียมเพื่อนฝูง โอกาสที่จะกระทำผิดมีมาก

3) การขาดความเข้าใจระหว่างบิดามารดาและวัยรุ่น วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต บิดามารดาต้องยอมรับในสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

(1) เป็นวัยที่ต้องการอิสระ ต้องการเป็นตัวของตัวเอง ถ้าบิดามารดาไม่เข้าใจ ไม่ให้อิสระแก่ลูก ควบคุมลูกจนเกินไป อาจเป็นการสร้างให้เด็กกระทำความผิด

(2) ต้องการการยอมรับจากบิดามารดาว่าเติบโตและมีความคิดอ่านเอง ถ้าบิดามารดาไม่เข้าใจ ยังคงปฏิบัติเหมือนขณะยังเล็กอยู่ เด็กจะไม่พอใจบิดามารดา ควรให้โอกาสเด็กแสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นนั้น พร้อมทั้งให้คำแนะนำ มิฉะนั้น เด็กจะต่อต้านบิดามารดา มีปัญหาหรือทุกข์ร้อนใดก็จะไม่บอกกล่าว ยิ่งในช่วงวัยรุ่น เพื่อนมีอิทธิพลมาก เมื่อเด็กไม่ยอมรับ ไม่ยอมรับปรึกษาบิดามารดา เด็กก็จะปรึกษาเพื่อน ถ้าได้เพื่อนที่ดี ถ้าได้เพื่อนไม่ดีก็จะนำไปทางผิดได้

(3) บิดามารดาควรเข้าใจและยอมรับความจริงว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่เริ่มสนใจเพศตรงข้าม เด็กมีความต้องการที่จะมีเพื่อนต่างเพศ ถ้าบิดามารดาไม่เข้าใจ ห้ามหรือกีดกันไม่ให้เด็กมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ จะทำให้เด็กอึดอัด ซึ่งความ

กดดันต่าง ๆ ที่เด็กได้รับจากบิดามารดา บวกกับความต้องการตามธรรมชาติซึ่งเกิดขึ้น จะทำให้เด็กหาทางออกในทางที่ผิด และกระทำสิ่งที่ผิดได้ (โรสกา ชูพิกุลชัย, 2524)

2.1.2 การประพจน์ที่ได้อาจมาจากการเรียนรู้

Sutherland ใน Sutherland และ Gressey (1974) ได้เขียนทฤษฎีว่าด้วยการเรียนรู้ "Theory of differential association" โดยมีสมมติฐานว่า "อาชญากรรมนั้นเป็นผลผลิตของการเรียนรู้และความสัมพันธ์ของกลุ่ม ตามทฤษฎีนี้อัตราส่วนของการกระทำผิดมากน้อยเพียงใดนั้น เป็นผลจากลักษณะการคบหาสมาคมระหว่างบุคคลในกลุ่ม และกระบวนการศึกษาที่บุคคลเรียนรู้จากกลุ่ม ทฤษฎีนี้จึงเกี่ยวข้องกับลักษณะของบุคคล และสภาพสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ สามารถแยกเป็นสาระสำคัญ 9 ประการด้วยกัน คือ

1) พฤติกรรมทางอาชญากรรม เป็นเรื่องที่จะต้องได้รับการเรียนรู้ ไม่ว่าจะในรูปแบบของสันดาน อาชีพ การรวมกลุ่ม

2) พฤติกรรมอาชญากรรมเรียนรู้โดยการเรียนรู้โดยมีปฏิริยาตอบโต้กับผู้อื่นในกระบวนการติดต่อสัมพันธ์กัน การติดต่อสัมพันธ์กันนั้นในหลายกรณี กระทำโดยการพูดจากัน นอกจากนี้ยังกระทำโดยกิริยาท่าทางและสัญญาณอื่น ๆ อีกด้วย

3) ส่วนสำคัญในการเรียนรู้ พฤติกรรมที่เป็นอาชญากรรมนั้นเกิดจากการติดต่อสัมพันธ์กันภายในกลุ่มที่มีความสนิทสนมและเป็นกันเอง

4) การเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมนั้นเรียนรู้ถึง (ก) เทคนิคในการประกอบอาชญากรรม บางครั้งก็เป็นเทคนิคที่สลับซับซ้อน บางครั้งเป็นเทคนิคที่ง่าย ๆ (ข) ทิศทางของแรงจูงใจ ตัณหา วิถีหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง และทัศนคติต่าง ๆ

5) การที่จะมีแรงจูงใจและตัณหาไปทางไหนอย่างนั้น เรียนรู้จากการกำหนดว่าประมวลกฎหมายใดควรจะปฏิบัติตามหรือไม่ควรปฏิบัติตาม ในบางสังคมคนเราอยู่ท่ามกลางผู้อื่น ซึ่งเห็นว่ากฎหมายเป็นสิ่งที่ควรเคารพเป็นนิยมน แต่ในสังคมอื่น ๆ คนอาจอยู่ท่ามกลางผู้ที่เห็นว่าการละเมิดกฎหมายเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ควรกระทำ

6) คนกระทำผิดกฎหมายเพราะมีการกำหนดให้ชอบที่จะละเมิดกฎหมายมากกว่าที่จะกำหนดไม่ให้กระทำกัน ข้อนี้เป็นหลักสำคัญของทฤษฎี การเข้าสมาคมกับกลุ่มที่แตกต่างกัน นอกให้ทราบทั้งการเข้าสมาคมกับกลุ่มอาชญากรและกลุ่มที่เป็นปฏิปักษ์กับอาชญากร กลุ่มที่แตกต่างกันนี้ เป็นพลังที่คอยขัดขวางกันและกัน การที่คนเราเป็นอาชญากรก็เพราะว่าเขา

ได้ติดต่อกับผู้ที่ เป็นแบบอย่างในการประกอบอาชญากรรม และห่างเหินจากผู้ที่เป็นปฏิปักษ์กับอาชญากรรม

7) การเข้าสมาคมกับกลุ่มที่แตกต่างกันนี้ เกิดขึ้นมากน้อยต่างกันในเรื่องความดี ความงาม การจัดลำดับก่อนหลัง และความรู้สึกแรงกล้า

8) กระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากร โดยการเข้าสมาคมกับผู้ที่เป็นแบบอย่างในการเป็นอาชญากรหรือผู้เป็นแบบอย่างในการเป็นปฏิปักษ์กับอาชญากร เกี่ยวข้องกับกลไกต่าง ๆ ในการเรียนรู้ทางหนึ่งเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ

9) พฤติกรรมอาชญากรนี้เป็นการแสดงออกถึงความต้องการและค่านิยมโดยทั่ว ๆ ไป แต่จะอธิบายว่ากระทำผิดเพราะมีความต้องการและมีค่านิยมโดยทั่ว ๆ ไปนั้น เห็นจะไม่ถูกต้องเพราะพฤติกรรมที่ไม่เป็นอาชญากร ก็แสดงออกถึงความต้องการและค่านิยมแบบเดียวกัน

ทฤษฎี Sutherland อาจจะสรุปสั้น ๆ ได้ดังต่อไปนี้ คนกระทำผิดเพราะเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรจากผู้ที่มีทัศนคติเช่นเคยเป็นเวลานาน จนผู้ที่เรียนรู้มองเห็นสิ่งผิดกฎหมายเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ทำให้เรียนรู้ในเรื่องเทคนิค แรงจูงใจ ตัณหา วิถีหาเหตุผลเข้าข้างตนเองและทัศนคติต่าง ๆ ในการกระทำผิด (อรรถพร ชูบารุง, 2527)

Gabriel (1972) ทฤษฎีการเอาอย่างของเกเบรียล ทาร์ด (Gabriel Tarde's theory of imitation) เชื่อว่า พฤติกรรมอาชญากรเป็นผลจากปัจจัยทางสังคม อาชญากรอาชีพได้รับการฝึกฝน และได้เรียนรู้เช่นเดียวกับผู้ประกอบอาชีพโดยอาชีพต่าง ๆ การแสดงออกของชีวิตในสังคม ที่สำคัญอยู่ภายใต้การนำของตัวอย่างที่ได้มีประสบการณ์ ซึ่งตามความเชื่อของเขาเช่นนี้ ทำให้เขาได้ตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับการเอาอย่างขึ้นเพื่ออธิบายพฤติกรรมอาชญากร ซึ่ง Gabriel มีต้นทฤษฎีของเขามาใช้ในการอธิบายพฤติกรรมอาชญากรเพียงอย่างเดียว แต่เขาได้ประยุกต์ในการอธิบายพฤติกรรมอื่น ๆ ด้วย เช่น การฆ่าตัวตาย การลักขโมย เป็นต้น อันเป็นกริยาที่บุคคลเลียนแบบการกระทำจากบุคคลอื่น ๆ คือ ประการแรก บุคคลจะเลียนแบบพฤติกรรมจากบุคคลอื่นต่อเมื่อมีการติดต่อที่ใกล้ชิดกัน ประการที่สอง สิ่งย่อยจะเลียนแบบในสิ่งที่ใหญ่กว่าขึ้นไป เช่น สมาชิกในเมืองเล็ก ก็จะเลียนแบบพฤติกรรมของสมาชิกในเมืองใหญ่ ๆ เป็นต้น และประการที่สาม เป็นกฎของการสอดแทรก (Law of insertion) หมายความว่า เมื่อมีแฟ้ม 2 ชนิด ซึ่งมี

ความสำคัญเข้ามาด้วยกันแล้ว บุคคลจะเลือกเปลี่ยนแบบในสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ ดังเช่นที่เขาได้ยกตัวอย่างของการมาตกรรม ที่มาตราใช้เป็นมากกว่าจะใช้ผิด เป็นต้น

2.1.3 สภาพทางด้านเศรษฐกิจ (Economics)

ทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจอธิบายถึงความสำคัญของภาวะทางเศรษฐกิจ เช่น ผลสืบเนื่องมาจากความยากจน หรือผลของเศรษฐกิจตกต่ำที่มีต่ออัตราส่วนของอาชญากรรม ทฤษฎีทางเศรษฐกิจนี้มีมานานแล้ว เช่น Karl Marx เชื่อว่าระบบเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนดตัวเดียวที่สำคัญในการเกิดอาชญากรรม ซึ่ง Bonger (1965) ได้สนับสนุนแนวความคิดนี้ว่า ระบบเศรษฐกิจเป็นตัวก่อให้เกิด "บรรยากาศของกระบวนการผลักดันให้มีพฤติกรรมอาชญากรรม" และในปี 1925 Burt (อ้างถึงใน อุไรวรรณ พันธุ์ประพันธ์, 2532) ได้เขียนเรื่อง The young delinquent โดยได้แสดงสถิติตัวเลขไว้ว่า ร้อยละ 56 ของบรรดาผู้กระทำความผิดในกรุงลอนดอนนั้นมาจากผู้ที่มีฐานะยากจน

อย่างไรก็ตามในระยะหลัง ๆ นี้ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะทางเศรษฐกิจกับอาชญากรรมนั้นปรากฏว่า ผลที่ออกมาเป็นไปเป็นแบบเดียวกัน และในบางครั้งก็ขัดกันทั้ง ๆ ที่ภาวะทางเศรษฐกิจกับอัตราของอาชญากรรมจะมีความสัมพันธ์กันมาก แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าความยากจนจะเป็นสาเหตุโดยตรงของการกระทำความผิด ความยากจนนั้นอาจจะ เป็นแค่เพียงปัจจัยที่มีความสำคัญอันหนึ่งเท่านั้นและจะต้องมีปัจจัยอย่างอื่นมาประกอบอีก จึงจะมีอิทธิพลมากพอที่จะทำให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นได้

จากการศึกษาอย่างละเอียดพบว่า การกระทำความผิดส่วนใหญ่ไม่ได้กระทำไปเพื่อประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจเท่านั้น ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำความผิดกับความยากจนนั้นมักจะพบเห็นได้ในเขตเสื่อมโทรม (Deteriorated areas) หรือเขตที่ถูกคุกคามโดย การขยายของย่านธุรกิจการค้า (Zone in transition) ย่านเหล่านี้จะมีประชาชนพวกเดียวเท่านั้นคือ ชนชั้นต่ำ (ผู้ที่ยากจน) และมักปรากฏว่าอัตราการกระทำความผิดสูง อย่างไรก็ตามแม้ว่าสภาพความเป็นอยู่ (ที่ยากจน) จะมีอิทธิพลทำให้เกิดการกระทำความผิด แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในอาณาเขตเช่นว่านี้ จะทำการละเมิดกฎหมายเสียทุกคนไป ความจริงนั้นปรากฏว่ายังมีคนส่วนใหญ่ที่อยู่ในเขตค่อนพัฒนา หรือเขตเสื่อมโทรมนี้ เป็นผู้ที่พยายามหาเลี้ยงชีพด้วยสัมมาอาชีพะ

หนึ่ง ภาวะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ยากจน นอกจากเป็นอุปสรรคต่อการอบรมเลี้ยงดูแล้ว ยังทำให้เด็กได้รับการศึกษาน้อยเกินไป จนกระทั่งไม่สามารถที่จะแข่งขันกับคนอื่นในด้านการประกอบอาชีพได้ กล่าวคือ เมื่อเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ขึ้นก็ยากที่จะหาอาชีพเป็นหลักฐาน หรืออาชีพที่มั่นคงพอเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ ซึ่งทำให้อยู่ในสภาวะที่จะกระทำผิดได้โดยง่ายกว่าปกติ แม้ในกรณีเด็กที่ต้องหางานทำบางอย่างเพื่อช่วยเหลือครอบครัว ไม่ใช่จะทำให้เด็กมีความคิดอ่านที่ดี หรือมีความประพฤติดีเสมอไป งานที่เด็กทำอาจเป็นภัยต่อการพัฒนาร่างกายหรือจิตใจ เพราะต้องใช้กำลังหักเหมากเกินไป ไม่ได้รับการพักผ่อนพอสมควรแก่วัยหรืองานนั้น เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้โลกของผู้ใหญ่เร็วเกินไป หรือเรียนรู้สิ่งชั่วช้าในทางศีลธรรมบางอย่าง เรามักจะพบเด็กเร่ขายโปรแกรมแข่งม้า หรือขายใบตรวจสลากกินแบ่ง ซึ่งเสี่ยงต่อการถูกรถชนหรือมีรายได้มาแล้วก็ใช้จ่ายในการเล่นพนัน เหล่านี้เป็นต้น นอกจากนี้การที่เด็กหาเงินได้เองอาจจะทำให้เด็กเสียนิสัยไม่อยู่ในร้วทางของบิดามารดา เพราะถือว่าตนเองมีส่วนในการหาเงินมาเลี้ยงครอบครัวด้วย หรือไม่ก็นำเงินที่หาได้นั้นไปใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่สมควรแก่วัย

2.1.4 มนุษยนิเวศน์วิทยา (Human ecology)

มนุษยนิเวศน์วิทยา (Human ecology) เป็นวิชาที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของสังคมกับสภาพแวดล้อม อัมมพ ชูบุรุษ, 2527) สภาพแวดล้อมในที่นี้หมายถึงภูมิประเทศแหล่งธรรมชาติ ตลอดจนสถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ดังนั้น การนำวิชามนุษยนิเวศน์วิทยา มาศึกษาปัญหาอาชญากรรม จึงศึกษาได้ในแง่ของสถานที่ หรือแหล่งที่เกิดอาชญากรรม ที่อยู่อาศัยของอาชญากร และเยาวชนกระทำผิด หรืออิทธิพลของพื้นที่ต่อการกระทำผิดของเยาวชน

Mayhew (1970, อ้างถึงใน อัมมพ ชูบุรุษ, 2527) นักคิดคนหนึ่งชาวอังกฤษ ได้ใช้วิธีจุดลงบนแผนที่ตรงที่มีอาชญากรรมเกิดขึ้นแต่ละครั้ง และพิจารณาว่าในเมืองนั้นมีย่านใดที่มีอาชญากรรมเกิดขึ้นหนาแน่นกว่าย่านอื่น ๆ จากการศึกษาพบว่า อาชญากรรมในอังกฤษและเวลส์ จะมีในเขตศูนย์กลางทางอุตสาหกรรมมากกว่าในส่วนอื่น ๆ

E. Burgess (1982) ได้สร้างทฤษฎีทางมานุษยนิเวศน์วิทยาขึ้นคือ ทฤษฎีวงกลมของวงกลม (The concentric circle theory) จากการศึกษาพบว่า เขตที่มีอาชญากรรมมาก คือ เขตที่เป็นเขตทางผ่านเป็นเขตที่มีความเจริญทางธุรกิจและอุตสาหกรรม

กรรมขยายออกไป บุคคลที่มีรายได้น้อยอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ทำให้เกิดแหล่งเสื่อมทรามขึ้น การจะพัฒนาที่อยู่อาศัยเป็นไปด้วยความยากลำบาก เขตนี้จึงเต็มไปด้วยอาชญากรรม

Shaw และคณะ (อ้างถึงใน ไพโรจน์ สิริพิภพผล, 2529) ได้ศึกษาพบว่า การกระทำผิดของเด็กจะมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมในแต่ละเขต ซึ่งจัดว่าการกระทำผิดจะแตกต่างกันออกไป การกระทำผิดของเด็กจะมีจำนวนสูงมากในท้องที่เป็นย่านสลัมและย่านธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งย่านที่มีการอพยพเข้าออก ซึ่งมีลักษณะเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และพบว่า อัตราการเกิดของผู้ที่กระทำผิดซ้ำจะมีมากตามอัตราการเกิดของเยาวชนกระทำผิด อัตราการเกิดผู้กระทำผิดซ้ำจะลดน้อยลงเมื่ออยู่ห่างจากศูนย์กลางของเมือง เยาวชนที่กระทำผิดในเขตที่มีอัตราการเกิดสูงจะมีแนวโน้มเป็นผู้กระทำผิดซ้ำต่อไปได้ และอัตราผู้กระทำผิดจากเขตดังกล่าว จะถูกพาตัวขึ้นศาลถึง 3 ครั้ง หรือมากกว่านั้น มากกว่าผู้กระทำผิดความผิดซ้ำในเขตที่มีอัตราการเกิดเยาวชนกระทำผิดต่ำ (อรรถชูบุรุษ, 2527)

Tafe และ England (1964) นักอาชญาวิทยาชาวอเมริกัน ได้แบ่งแยกลักษณะของชุมชนที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดของเยาวชน หมายความว่าเยาวชนใดเข้าไปอยู่อาศัยในเขตนั้นแล้วจะมีความโน้มเอียงที่จะกระทำผิดได้ มี 7 เขต ด้วยกันดังต่อไปนี้

1) เขตที่มีความยากจน มีครอบครัวธรรมดา ๆ ตั้งอยู่ และไม่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งอื่นใด บุคคลส่วนใหญ่ยากจน แต่มิได้หมายความว่าจะมีการกระทำผิดของเยาวชนอย่างมากมาย เพียงแต่มีการลักเล็กขโมยน้อย ซึ่งมีอยู่ทั่วไปในเขตเช่นนี้เป็นประจำ

2) เขตชุมชนแออัดหรือเขตสลัม เป็นเขตยากจนที่มีความสลับซับซ้อนในด้านประชากรและปัญหาอื่น ๆ มีตรอกแคบ ๆ มีด ๆ และมีความชื้นแฉะ โดยที่มีความเป็นอยู่แบบตัวใครตัวมัน มีสิ่งไม่พึงปรารถนา อันเกิดจากการอพยพของคนที่ย้ายมาอยู่ใหม่ มีครอบครัวที่แตกแยกประสพความทุกข์เข็ญกระจายทั่วไป มีคนขาดที่พึ่งและไม่ประสพความสำเร็จในอาชีพ เพราะขาดความชำนาญ มีคนอนาถาที่พึ่งใครไม่ได้ มีผู้ติดยาเสพติดและดิดสุราเรื้อรัง มีคนเคลื่อนย้ายเข้าออกอยู่เสมอ และไม่คอยรู้จักหน้ากันอยู่กันอย่างแออัดยัดเยียด ขาดการควบคุมในเรื่องความประพฤติ ขาดสิ่งส่งเสริมในทางด้านสร้างสรรค์ สลัมเป็นเขตที่มีคนหลายพวกหลายเหล่าที่ประสพความล้มเหลวในชีวิต คนอาจจะสนิทคุ้นเคยกันได้เมื่อมีโอกาสสรวลเยาะเพื่อหวังการพึ่งพิง ขาดสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต ขาดความหวังในศักดิ์ศรี ลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้จึงทำให้สลัมเป็นที่เกิดของอาชญากรรม

3) เขตที่ขาดจากสังคมที่ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม มีสิ่งขวางกั้นทั้งทางกายภาพและทางสังคม สภาพทางกายภาพที่ขวางกั้น เช่น ถนนหนทาง แม่น้ำ ลากลอง หรือบริเวณอุตสาหกรรมอันกว้างใหญ่ สภาพทางสังคมที่ขวางกั้น เช่น เขตที่แบ่งแดนระหว่างผู้เป็นปฏิปักษ์ของชนสองกลุ่ม เช่น กลุ่มผิวขาวกับผิวดำในสหรัฐอเมริกา นับเป็นเขตขัดแย้งในทางวัฒนธรรมเป็นสนามต่อสู้ของคนสองพวก หรือพวกแก๊งสองพวก และเพราะเหตุที่เป็นเขตซึ่งเกิดความขัดแย้งทางวัฒนธรรมนี้เอง จึงกลายเป็นแหล่งกำเนิดของอาชญากรรมได้

4) เขตชุมชนที่บ้านเรือนอยู่อย่างหนาแน่น ไม่ใช่เขตสลัม มีลักษณะคล้ายเป็นเขตบ้านเช่า ขาดการเคารพนับถือประเพณีอันดีงาม คนอยู่กันแบบไม่มีความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัว ไม่รู้จักกัน ไม่มีการควบคุมทางสังคม ขาดการสนใจทางการเมืองโดยเฉพาะปัญหาการปกครองท้องถิ่น เป็นสภาพสังคมที่ขาดระเบียบวินัย ขาดความต้องการในเรื่องการรักษาความปลอดภัย ไม่มีใครเอาใจใส่กัน คนที่อยู่อาศัยอยู่ในห้อง ต่างอยู่อย่างโดดเดี่ยว มักแสดงพฤติกรรมในทางผิดปกติ หรือมีละเมิดประกอบอาชญากรรม

5) เขตชุมชนกลุ่มน้อย อาศัยอยู่เพียงกลุ่มเดียว ตามปกติเขตนี้มักไม่ค่อยจะมีอาชญากรรมหรือการกระทำความผิดของเขวชน อย่างไรก็ตามก็อาจมีการขัดแย้งทางค่านิยมเกิดขึ้นได้ คือ ค่านิยมในเขตนี้อาจขัดแย้งกับค่านิยมแห่งชาติ เช่น ลูกอาจขัดแย้งกับพ่อเพราะได้รับวัฒนธรรมใหม่ ๆ มา

6) เขตแห่งความชั่วร้าย โดยที่ตามปกติเขตแห่งความชั่วร้ายมักจะเป็นเขตสลัม แต่ก็มิได้หมายความว่าเขตสลัมเป็นเขตแห่งความชั่วร้ายเสมอไป เขตนี้จะได้รับการปกป้องคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อการประกอบอาชญากรรม ธุรกิจที่ผิดกฎหมาย เช่น ยานโรสเบบี้ แหล่งการพนัน นอกจากจะเป็นเขตที่มีการกระทำความผิดกฎหมายมากแล้ว ยังเป็นเขตที่ดึงดูดอาชญากรร้ายกาจที่เข้าไปคอยแสวงหาประโยชน์อยู่ด้วย บางทีอาจจะเกิดการต่อสู้กันระหว่างเจ้าพ่อในเขตนั่นๆ จึงเกิดแก๊งขึ้น เขตเช่นนี้เป็นเขตที่มีการทุจริต คอรัปชัน ในทางการเมือง มีผู้อุปการะในการประกอบกรรมชั่ว เขวชนที่อยู่ในเขตนี้อาจจะน้อย แต่ก็ต้องคบค้าสมาคมกับคนไม่ได้อยู่เป็นนิจ

7) เขตชนบทเสื่อมโทรม เป็นเขตที่มีอิทธิพลต่อการเกิดอาชญากรรมบางแห่ง เป็นที่หลบซ่อนของพวกแก๊งที่หลบไปจากเมือง เป็นที่เสื่อมคลายในทางธุรกิจการค้า ขาดผู้นำทางชุมชน เป็นที่อยู่ของคนจนตรอก มีการกระทำความผิดศีลธรรมโดยทั่วไป

2.1.5 สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ปัจจุบันสื่อมวลชนได้เจริญแพร่หลายในระดับสูง ทั้งในด้านภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ สื่อมวลชนเหล่านี้มีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และต่อพฤติกรรมของผู้คนในสังคม ดังเราจะได้ยินได้อ่าน หรือได้เห็น เช่น ข่าวเกี่ยวกับเด็กประสาธน์เหตุเพราะ เล่นเลียนแบบตัวแสดงในภาพยนตร์ หรืออาจเห็นได้จากเด็ก ๆ แสดงตามแบบของภาพยนตร์กำลังภายใน ซึ่งพบเห็นได้อย่างกว้างขวางโดยทั่วไป

เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนกับอาชญากรรมนั้น ในทางอาชญวิทยา เชื่อกันว่า การถ่ายทอดอย่างซ้าซากเกี่ยวกับพฤติกรรมของอาชญากรจะมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อการถ่ายทอดความคิดที่ผิดให้แก่ผู้ดู หรือรับฟัง ยิ่งในกรณีที่ถ่ายทอดให้เห็นว่าผู้ละเมิดกฎหมายเป็นผู้ที่สมควรได้รับความเห็นอกเห็นใจ หรือการยกย่องสรรเสริญด้วยแล้ว ก็ยิ่งเป็นอันตรายมากยิ่งขึ้น

สื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กและ เยาวชนอย่างมาก มีอยู่ 3 อย่างคือ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ และโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ทำให้เราคิดว่าบ้านเมืองเต็มไปด้วยอาชญากรรม ทั้งที่ความจริงอาชญากรรมเป็นพฤติกรรมของคนส่วนน้อย การลงข่าวยาว ๆ เกี่ยวกับอาชญากรรม พร้อมกับเขียนให้เกิดอารมณ์คือ สิ่งที่ไม่สมควร การเล่นกับอาชญากรรมมากนั้นก็เท่ากับส่งเสริมวัฒนธรรมอาชญากรรม (Clinard, 1968) โทรทัศน์ก็เช่นกัน มีภาพยนตร์เกี่ยวกับอาชญากรรมมากมาย และในปัจจุบันวีดีโอเป็นที่แพร่หลายอย่างมาก ภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทำให้ผู้ดูเกิดอารมณ์หรือความคิดคล้อยตาม ภาพยนตร์เป็นสื่อมวลชนอีกอย่างหนึ่งที่ถ่ายทอดค่านิยมในเรื่องความมั่งคั่ง วัตถุนิยม ความไร้ศีลธรรม ทั้งในแง่การประกอบอาชญากรรม และความสัมพันธ์ทางเพศ ทำให้เยาวชนยอมรับแบบอย่าง และโน้มเอียงไปในการกระทำผิด

สื่อมวลชนแต่ละชนิดมีอิทธิพลเหนือจิตใจไม่เท่ากัน เหตุผลที่ทำให้สื่อมวลชนเหล่านี้มีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของสมาชิกในสังคม ยิ่งกว่าการพักผ่อนหย่อนใจบางชนิดก็คือ ปริมาณของเนื้อเรื่อง การแพร่หลายออกไปอย่างกว้างขวางตลอด หรือเกือบตลอดอาณาเขตของสังคม จำนวนประชาชนผู้ให้บริการมากจนยากที่จะประมาณได้

เนื่องจากสื่อมวลชนแพร่หลายอย่างกว้างขวาง เกือบปราศจากขอบเขต ประกอบกับประชาชนผู้ให้บริการมีอยู่มากจนยากที่จะประมาณจำนวนได้ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าในสังคมหนึ่ง ๆ ประชาชนต่างอ่านหนังสือพิมพ์ ฟังรายการวิทยุ ชมภาพยนตร์และรายการโทรทัศน์อย่างเดียวกัน แต่ก็มีได้หมายความว่าคนเหล่านั้นตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสื่อมวลชนเหล่านั้นเหมือนกันไปหมด กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ผู้อ่าน ผู้ฟัง หรือผู้ชม มีความประพฤติดังที่แตกต่างกัน ในแง่ที่เกี่ยวกับอาชญากรรมหรือทุพกรรม แม้กระทั่งกรณีที่ผู้ให้บริการตั้งใจจะให้อิทธิพลเปลี่ยนแปลงทัศนคติของสาธารณชน ไปในทางที่ทำให้เกิดการกระทำความผิด หรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติของพวกที่ประพฤติดังเป็นปฏิปักษ์ของสังคมให้กลับกลายมาเป็นพลเมืองดี ก็ไม่มีทางที่จะสัมฤทธิ์ผลไปได้เต็มที่ ทั้งนี้เพราะผู้ให้บริการเหล่านั้นจะมีการตอบสนองแตกต่างกันไปมากมาย จะบังเกิดผลมากน้อยแค่ไหน เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับพื้นฐานเดิมของบุคคลในด้านนิสัยใจคอและความประพฤติดังนั้นคือ ผลที่เกิดขึ้นต่อจิตใจของผู้อ่าน ผู้ฟัง หรือผู้ชม มิได้เกิดขึ้นหรือสอดคล้องตามเจตนาของผู้ที่ให้บริการ หรือตามเนื้อเรื่องของสื่อมวลชนโดยตรง พื้นฐานเดิมเกี่ยวกับจิตใจของบุคคลเกี่ยวข้องกับอย่างลึกซึ้งอยู่กับสถานการณ์ที่สื่อมวลชนกำลังมีบทบาทอยู่ และพื้นฐานดังกล่าวนี้ อาจทำการขัดขวาง ส่งเสริม หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงผลที่ตั้งใจจะให้เกิดขึ้น หรือแม้กระทั่งอาจจะก่อให้เกิดผลในทางตรงข้ามได้ หรืออาจจะกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า สื่อมวลชนบางชนิดเกี่ยวกับเรื่องบางเรื่องเท่านั้น ที่จะมีผลบางประการเกิดขึ้นแก่ผู้อ่าน ผู้ฟัง หรือผู้ชมบางประเภท ภายใต้สถานการณ์บางอย่าง

หนังสือพิมพ์มักจะถูกกล่าวหาอยู่เสมอว่า ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการกระทำความผิดขึ้น โดยการที่โฆษณาข่าวอาชญากรรมไปในทางองเสริมผู้ร้ายคนสำคัญๆ หรือลงข่าวทางเองที่แสดงให้เห็นว่าผู้กระทำความผิดมีเหตุผลในการกระทำเช่นนั้น ซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านบังเกิดความเห็นอกเห็นใจผู้กระทำความผิดขึ้นได้ หรือไม่ก็เสนอข่าวอาชญากรรมบ่อย ๆ ทำให้ประชาชนเกิดความคุ้นเคยว่าอาชญากรรมเป็นพฤติกรรมปกติของสมาชิกในสังคม นอกจากนั้นหนังสือพิมพ์ทำให้เสื่อมเสียในความยุติธรรมในการดำเนินคดี โดยทำหน้าที่เป็นตุลาการตัดสินความเสียเอง ทั้งนี้โดยการบิดเบือนข้อเท็จจริงลงข่าวแต่ทางฝ่ายโจทก์ตั้งแต่เริ่มเรื่อยมา ส่วนหลักฐานข้อพิสูจน์ของจำเลยไม่ค่อยให้ความสำคัญ ทำให้ผู้ติดตามอ่านมีความเชื่อถือและเห็นคล้อยตามไปด้วย

หนังสือพิมพ์บางชนิดมุ่งแต่จะเร้าความสนใจของประชาชนเพื่อรายได้ จึงเลือกเรื่องแต่ที่หนักไปในทางอาชญากรรม เรื่องเพศ หรือรูปที่ขัดต่อศีลธรรมอันดี และโดยปกติหนังสือพิมพ์ชนิดนี้มักลงของแสดงเหล่านี้ไว้ที่หน้าปก เพราะมักจะขายได้ที่หน้าปกเท่านั้น ข่าวนั้นหน้าแรก รวมทั้งการพาดหัวข่าวก็มักจะระบายสีข่าวเล็กให้กลายเป็นข่าวใหญ่จนเกินความจริงไปมาก หนังสือพิมพ์ชนิดนี้ย่อมทำให้บทบาทในการเข้าไปปลุกอารมณ์ฝ่ายเดือนของคนเรา และทำให้กฎหมายหย่อนความศักดิ์สิทธิ์ลงได้ เพราะการเขียนทำนองนี้เป็นการเหยียดหยามกฎหมายกลาย ๆ และโดยธรรมชาติเด็กมักจะหาสิ่งอะไรที่ตื่นเต้นมาดูมาทาบอยู่แล้ว หนังสือพิมพ์ชนิดนี้จึงชวนอ่านสำหรับเด็กด้วย ผลร้ายของการที่หนังสือพิมพ์เสนอข่าวแต่เรื่องอาชญากรรมนั้นมีผลต่อผู้อ่าน 2 ประเภทได้ 2 ทาง คือ เด็กหรือบุคคลวัยรุ่น และผู้มีจิตใจไม่มั่นคง ซึ่งถูกชักจูงง่าย โดยทำให้เกิดการเอาอย่างในการประกอบอาชญากรรม และอีกประการหนึ่งทำให้บุคคลเช่นนั้นรู้สึกเฉยเมยต่อกฎหมาย

ถึงแม้ว่าจะไม่มีสถิติที่แสดงว่าหนังสือพิมพ์ทำให้เด็กและบุคคลวัยรุ่น ตลอดจนผู้มีจิตใจไม่มั่นคงส่วนใหญ่อัดสินใจกระทำความผิดขึ้น หรือเอาอย่างจากหนังสือพิมพ์โดยนำเอาวิธีกระทำความผิดไปใช้ มีบ้างก็แต่เพียงส่วนน้อย เพราะผู้ที่กระทำความผิดนั้นมักจะมีแนวโน้มเอียงที่จะกระทำความผิดมาก่อน หรือมีพื้นฐานทางจิตใจไม่ดีอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งเป็นผลจากการอบรมทางบ้านและโรงเรียน หนังสือพิมพ์จึงเป็นแต่อิทธิพลชั้นรองเท่านั้นดังกล่าแล้ว อย่างไรก็ตาม เรื่องอิทธิพลของสื่อมวลชนนี้จะคำนึงแต่เพียงขณะที่บุคคลจะตัดสินใจกระทำความผิดไม่ได้ เพราะคนเราย่อมรับอิทธิพลแห่งการแนะนำของสื่อมวลชนเข้าไปในตัวที่ละเล็กละน้อย เหมือนน้ำที่ละหยด นานวันก็อาจเพิ่มพูนมากขึ้นได้ ฉะนั้นเวลาที่คนเราจะตัดสินใจทำอะไร บางทีก็อาจลืมไปได้ว่าเคยได้ความรู้ที่จะทำอย่างนั้นมาจากไหน อาจเป็นผลมาจากสื่อมวลชนก็ได้ ความเห็นนี้แม้ยากที่จะพิสูจน์ความจริงได้ด้วยการสำรวจวิจัย แต่ก็มีมูลน่ารับฟังอยู่มาก

วิทยุ ภาพยนตร์ และโทรทัศน์ เป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทสำคัญเหนือกว่าหนังสือพิมพ์และหนังสืออ่านเล่น บริการวิทยุที่ถูกตำหนิมากที่สุด ได้แก่ ละครวิทยุที่เสนอแนะตัวอย่างการกระทำความผิดหรือความชั่วร้ายอื่น ๆ สำหรับโทรทัศน์นั้นแม้จะเป็นบริการที่มาทีหลังแต่ก็มีบทบาทสำคัญมากที่สุด ทั้งนี้เพราะเป็นบริการที่ทำให้ถึงมือสมาชิกในครอบครัวมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำนวนเด็ก ๆ ที่มีโอกาสได้ฟังและได้ชมนั้นมาก จนยากที่จะประมาณได้ถูกต้อง และตามความเป็นจริงนั้น โทรทัศน์ได้ให้บริการที่มีอยู่ในวิทยุและภาพยนตร์รวมกันเสียด้วย Sutherland และ Gressey รวมทั้งนักอาชญาวิทยาที่มีชื่อเสียงอีกหลายท่าน

ให้ความเห็นว่าอิทธิพลของสื่อมวลชนนั้นมีน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับอิทธิพลของกลุ่มสังคมชนิด "Primary group" โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีเด็กและเยาวชน ผู้ซึ่งตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสื่อมวลชนได้ง่ายกว่าผู้ใหญ่ นั้น ได้ใช้เวลาว่างส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มสังคมชนิดนี้ ดังนั้น การที่เด็ก ๆ จะเรียนรู้และจำเอาตัวอย่างความชั่วหรือการกระทำผิดไปใช้ จึงขึ้นอยู่กับลักษณะของสัมพันธภาพภายในกลุ่มสังคมชนิดนี้ ถ้า "Primary group" ที่เด็กสังกัดอยู่มีกิจกรรมต่อต้านความประพฤติเกเร เด็กจะไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสื่อมวลชน นอกจากนั้นจิตแพทย์บางคนมีความเห็นว่า ในระยะหนึ่งของชีวิตเด็ก เด็กจะชอบความโหดร้ายทารุณ ดังนั้นจึงต้องหาทางออกให้ ซึ่งการเสนอเรื่องราวประเภทที่เต็มไปด้วยความโหดร้ายทารุณ จะช่วยให้เด็กพัฒนาไปสู่ภาวะความเป็นผู้ใหญ่ (Maturation) ได้ตามปกติ (พัคตร์พริ้ง วัชรระ, 2520)

ในสหรัฐอเมริกา ได้เคยมีการศึกษาค้นคว้าในเรื่องอิทธิพลของภาพยนตร์ที่มีการประกอบอาชญากรรม โดยหาคำตอบจากเด็กวัยรุ่นที่ประพฤติไม่ดี โดยคณะกรรมการวิจัยภาพยนตร์ (Movies research council) ได้พบว่า ภาพยนตร์มีผลโดยตรงทำให้คนประกอบอาชญากรรมน้อยมาก (เพียงไม่ถึงร้อยละ 10 จากจำนวนที่สำรวจ 369 คน) แต่ภาพยนตร์มีผลทางอ้อมให้เกิดอาชญากรรมได้ เพราะผู้ที่ดูภาพยนตร์แล้วทำให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ ตามที่ได้รับคำตอบจากจำนวน 369 คนนี้ ต่าง ๆ กัน เช่น ทำให้เกิดความรู้สึกที่จะพกอาวุธปืน ภาพยนตร์ก็สอน วิถีลัทธิพยานประกอบด้วยเทคนิคอันแบบแปลน หลายคนตอบว่า ดูหนังแล้วทำให้เกิดความคิดที่จะประกอบอาชญากรรมอย่างที่ได้เห็นจากภาพยนตร์ เด็กที่กระทำผิดจำนวนมากบอกว่า หลังจากดูภาพยนตร์แล้วเกิดความรู้สึกว่าการกระทำการทุจริตทำให้หาเงินได้ง่าย โดยไม่ต้องเหน็ดเหนื่อยและอีกหลายคนบอกว่าเมื่อดูภาพยนตร์บางเรื่องแล้ว ตัวเขาเกิดความรู้สึกอยากเป็นคนเหี้ยม เหมือนอย่างในภาพยนตร์นั้น สรุปได้ว่า ภาพยนตร์ไม่เป็นสาเหตุของอาชญากรรมโดยตรง แต่มีส่วนช่วยให้คนดูเกิดความรู้สึกอันอาจนำไปสู่การประกอบอาชญากรรมได้ หากผู้นั้นไม่มีอำนาจฝ่ายสูงเหนือรั้งอยู่เพียงพอ

2.1.6 ทฤษฎีหลายสาเหตุกับการเกิดอาชญากรรม

นอกจากทฤษฎีต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ในปัจจุบันทฤษฎีที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางคือ ทฤษฎีหลายสาเหตุกับการเกิดอาชญากรรม ซึ่งมีหลักว่าปัจจัยที่จะทำให้เกิด

อาชญากรรมนั้นประกอบขึ้นหลายอย่าง บังคับเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กับอาชญากรรม หรือ การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

Weston และ Wells (1972, อ้างถึงใน บุษบง เมฆวิชัย, 2523) ได้ตั้ง ทฤษฎีหลายสาเหตุขึ้นมา โดยแยกปัจจัยสำคัญไว้ 3 ประการคือ บังคับความบกพร่องของ องค์ประกอบของร่างกายของคนเรา บังคับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและปัจจัยสถานการณ์ใน ขณะนั้น ทั้ง 3 ประการนี้ รวมตัวกันในระดับหนึ่ง จะทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้นได้ และ อาชญากรรมที่เกิดขึ้นอาจเป็นอาชญากรรมตามโอกาส อาชญากรรมที่พัฒนาขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง และอาชญากรรมที่กระทำผิดซ้ำจาก ทฤษฎีหลายสาเหตุของ เวสต์ตัน และเวลส์ กล่าวโดยสรุป ว่า อาชญากรรมเกิดขึ้นเพราะปัจจัยหนึ่งปัจจัยใด หรือปัจจัยหลาย ๆ อย่างดังกล่าว

อรรถพร ชูบำรุง (2527) ได้กล่าวถึงการศึกษาของ Suzuki Burt และ Hurwitz ซึ่งสรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญ ๆ ที่ทำให้เกิดอาชญากรรมแยกได้เป็น 3 ประการ านแต่ละประการก็มีได้มีเส้นแบ่งเขตที่ชัดเจนแน่นอนคือ บังคับด้านสังคม บังคับด้านจิตใจ และปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

จากผลการศึกษาเอกสารและงานวิชาการ พบว่า สาเหตุของการกระทำผิด ความผิด ของเด็กและเยาวชนนั้น เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว เช่น ความรัก การอบรมเลี้ยงดู ความเข้าใจระหว่างบิดามารดาและวัยรุ่นและการเรียนรู้ นอกจากนี้แล้ว สถานภาพทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสื่อมวลชน ก็มีโอกาสผลักดันให้เด็กและเยาวชน กระทำความผิดได้

2.2 การควบคุมและป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่กำลังมีสถิติสูงขึ้นทุกปี เป็นปัญหาใหญ่ที่แทบทุก ประเทศในโลกกำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน ฉะนั้น ความพยายามในอันที่จะหาทางควบคุมและ ป้องกันการกระทำผิดของเด็กให้มันน้อยลง จึงเป็นเรื่องที่กำลังได้รับความสนใจอยู่ทุกแห่ง

การควบคุม หมายความว่า การกำหนดขอบเขตหรือบริเวณ ตลอดจนความดีและความร้ายแรงของปัญหามีให้ลุกลามต่อไป หรือเพิ่มขึ้นตอนเพื่อมิให้ลดน้อยลงตามข้อกำหนด ของการเพิ่มขึ้น มิให้เป็นไปอย่างรวดเร็วเกินไป

การป้องกัน หมายความว่า มาตรการที่จะลดหรือทำให้ปัญหานั้นไม่เกิดขึ้น หรือ หมดไป

ในปัจจุบัน เราต้องยอมรับว่าทั้งการควบคุมและการป้องกันการกระทำผิดของเด็กไม่ว่าในประเทศใดยังไม่ได้ผลสมบูรณ์ตามที่มุ่งหวังไว้ ทั้ง ๆ ที่ได้มีความพยายามในด้านการศึกษาวิจัย ตลอดจนการนำมาตราการต่าง ๆ ที่เป็นที่รับรองกันว่าเป็นการก้าวไปในทิศทางที่ถูกต้องแล้วก็ตาม ทั้งนี้ก็เพราะการควบคุมและป้องกันการกระทำผิดของเด็กนี้ เป็นสิ่งที่จะต้องกระทำโดยใช้ระยะเวลาอันยาวนาน ด้วยการกำจัดปัจจัยที่เป็นอิทธิพลที่ไม่ดีต่อบุคลิกภาพและพฤติกรรมของเด็ก และมาตรการหรือโครงการเหล่านี้จะต้องเข้าถึงตัวเด็กตั้งแต่เริ่มแรกที่สุด ก่อนที่เด็กจะมีความประพฤติชั่วมากเกินไปเสียแล้ว นอกจากนั้นมาตรการเหล่านี้จะต้องมีผลในด้านสร้างภูมิคุ้มกัน โดยทำให้เด็กได้รับอิทธิพลของปัจจัยที่ดีเข้าไว้ในตัวติดต่อกันอยู่เรื่อยไปเป็นระยะเวลานาน จึงจะทำให้เด็กสามารถต่อสู้ความเขี้ยววนหรือขบถผลักดันของอิทธิพลที่ชั่วร้ายได้ และจำนวนของเด็กที่จะได้รับประโยชน์จากมาตรการหรือโครงการในการควบคุมและป้องกันอาชญากรรมจะต้องมีจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ จึงจะทำให้โครงการบรรลุผลสำเร็จ

วิธีการหรือมาตรการในการควบคุม และป้องกันการกระทำผิดของเด็ก

2.2.1 การเซ็นเซอร์หรือควบคุมการสื่อสารมวลชน

1) เรื่องหรือข่าวอาชญากรรมในลักษณะที่แสดงถึงวิธีประกอบอาชญากรรม โดยละเอียดพิสดาร การแสดงหรือเขียนในทางองที่อาชญากรรมเป็นของน่านิยมน หรือเป็นวิธีแสดงออกซึ่งความเป็นนักสู้ หรือลูกผู้ชาย เรื่องที่เสนอหรือส่งไปในทางองว่าอาชญากรรมมีความหมาย หรือสำคัญยิ่งกว่าศีลธรรม หรือความยุติธรรมตามกฎหมาย ซึ่งสังคมอันช่วยให้เรื่องที่ส่อเสียดหรือเบาะแยะในทางองว่า ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ของกระบวนการยุติธรรมอ่อนแอไร้สมรรถภาพหรือไม่น่านิยมน ผู้อาชญากรรมไม่ได้ ฯลฯ

2) เรื่องที่เกี่ยวกับกามารมณ์ ในลักษณะที่เป็นการขบถกามารมณ์ หรือขัดต่อศีลธรรมอันดี

3) เรื่องทั่วไป ได้แก่ เรื่องหรือภาพเกี่ยวกับความทารุณโหดร้ายอย่างป่าเถื่อนไร้ศีลธรรม การขบถไปในทางองให้ใช้กำลังหรือการประทุษร้ายในการตัดสินปัญหา หรือแก้ไขความขัดแย้ง การใช้อาวุธประหัตประหารกันอย่างบ้าคลั่ง การแสดงตัวอย่างที่ไม่ดีต่าง ๆ ซึ่งเด็กอาจจดจำไปประพฤติ ฯลฯ

2.2.2 การให้การศึกษาและการลงโทษบิดามารดาของเด็กที่กระทำผิด

1) การให้การศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการเลี้ยงดูอบรมเด็ก และความต้องการของเด็กทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้ผู้ที่เป็นบิดามารดาหรือต่อไปจะต้องเป็นพ่อแม่คน ได้มีความรู้ในเรื่องที่จะต้องเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของตน การเผยแพร่ความรู้ดังกล่าวอาจจะทำได้โดยการบรรจุเป็นวิชาบังคับเข้าไว้ในหลักสูตรของโรงเรียน หรือมหาวิทยาลัย หรืออาจเผยแพร่ทางสื่อมวลชน เช่น รายการวิทยุ โทรทัศน์ บทความในหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ อาจเผยแพร่โดยการสัมมนา อภิปราย ตลอดจนการพิมพ์ลงในหนังสือ ตำรับ ตำรา จุลสารต่าง ๆ และการให้คำแนะนำโดยแพทย์ จิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่สามารถแนะนำได้

2) การลงโทษ บิดามารดาที่บกพร่องในการอบรมเลี้ยงดูบุตร เท่ากับเป็นผู้ส่งเสริมให้เด็กกระทำผิด หรือประกอบอาชญากรรม จึงควรจะต้องถูกลงโทษด้วย ในสหรัฐอเมริกา มีกฎหมายลงโทษผู้ใหญ่ที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ผู้เยาว์กระทำผิด เช่น ให้เด็กดื่มสุรา ใช้จ้าวานหรืออนุญาตให้เด็กเข้าไปในสถานที่หรือกระทำการสิ่งอันไม่สมควรแก่วัย เป็นต้น ในประเทศเรามีกฎหมายให้ศาลเรียกประกันตัวเด็กจากบิดามารดา โดยให้บิดามารดาต้องดูแลบุตรของตน มิให้กระทำความผิดภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดไว้ หากเด็กกระทำความผิดขึ้นอีกภายในกำหนด นอกจากตัวเด็กเองจะได้รับโทษแล้ว บิดามารดาจะต้องถูกปรับตามทัณฑ์กันที่ท้าวต่อศาลด้วย

2.2.3 การห้ามออกนอกบ้าน

การห้ามเด็กที่อยู่ ณ บ้านที่กำหนดมิให้ออกนอกบ้านในเวลาที่ระบุไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลาวิกาล มีความมุ่งหมายที่จะลดอัตราการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน โดยจำกัดเวลาออกนอกบ้านของเด็ก เพื่อว่าเมื่อเด็กออกมาเที่ยวเตร่ผ่านตามถนนหนทางไม่ได้ จะต้องอยู่แต่ภายในบ้าน โอกาสที่จะไปกระทำผิดโดยลำพังหรือถูกเพื่อนฝูงชักชวนไปในทางที่ไม่ดีจะได้ลดน้อยลง ส่วนใหญ่ของกฎหมายห้ามเด็กออกนอกบ้านในเวลาวิกาลมักจะกำหนดอายุต่ำกว่า 18 ปี ห้ามมิให้ออกมาในเวลาที่สาธารณะหลังจากเวลา 22.00 น. หากปรากฏพบเด็กคนใดฝ่าฝืนจะต้องถูกจับกุม และบิดามารดาจะได้รับโทษร่วมด้วย ฐานไม่ดูแลห้ามปรามหรือป้องกันมิให้บุตรออกมาเที่ยวเตร่นอกบ้านในเวลาที่ถูกกฎหมายห้าม

2.2.4 การบันเทิงและการกีฬา

การบันเทิงและการกีฬาสำหรับเด็กและเยาวชน ได้รับความสนใจว่าเป็นเครื่องช่วยป้องกันการกระทำผิดของเด็กได้วิธีหนึ่ง ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะได้มีหลักฐานแสดงว่าเด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิดนั้น ส่วนใหญ่มักจะกระทำผิดในตอนที่มีเวลาว่าง ไม่มีอะไรที่จะทำที่เป็นการฆ่าเวลาหรือแก้แค้นได้ จึงมักจะเที่ยวเตร่คบเพื่อนฝูงและเพื่อนที่ไม่ดีจะเป็นคนคอยชักชวนไปในทางที่ผิด เมื่อเป็นเช่นนี้วิธีแก้ไขที่ดีเรื่องเด็กไม่มีอะไรจะทำก็คือ การให้เข้าร่วมในกิจกรรมที่จะทำให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลินและชอบใจแต่ให้กิจกรรมนั้นอยู่ภายใต้การดูแลสอดส่องของผู้ใหญ่ก็จะเป็นผลดีในด้านการป้องกัน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการบันเทิงและการกีฬาสำหรับเด็กและเยาวชนที่ได้มีความพยายามจัดตั้งขึ้นอย่างแพร่หลาย เพื่อเป็นการป้องกันการกระทำผิดของเด็กแม้ว่าจะมีผลดี แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จมากนัก ทั้งนี้เพราะเหตุผลหลายประการคือ

1) จำนวนสโมสรและการบริการยังมีน้อย เด็กที่เข้ามาเป็นสมาชิกยังมีจำนวนน้อยเหลือเกิน เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเด็กทั้งหมดในแต่ละท้องถิ่น

2) เด็กที่มีความประพฤติไม่ดี มักจะไม่สนใจและไม่ยอมที่จะให้ผู้ใหญ่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใหญ่ที่เข้ามาทำหน้าที่ดูแลสอดส่อง เพราะเด็กเหล่านี้ชอบทำอะไรโดยอิสระในหมู่เด็กด้วยกัน

3) เด็กที่มีความประพฤติในทางเกะกะเกราะ มักจะเป็นสมาชิกของแก๊งวัยรุ่น พวกนี้จะไม่ค่อยสนใจในเรื่องกีฬาหรือความสุขสนุกสนานแบบธรรมดา เพราะไม่มีประสบการณ์ที่ตื่นเต้นเกินกว่า โดยไม่มีกฎหรือขีดขั้มาาก่อนแล้ว เช่น การดื่มสุรา การเสพยาเสพติด การต่อสู้ระหว่างแก๊ง ฯลฯ

2.2.5 การขยายบทบาทของโรงเรียนให้มากขึ้น

โรงเรียนจัดว่าเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญยิ่ง ต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กออกจากครอบครัว เพราะโรงเรียนเป็นสถานที่ที่เด็กจะต้องใช้เวลาเกือบตลอดทั้งวัน นอกจากนั้น ครูอาจารย์ในโรงเรียนมีหน้าที่ทั้งในด้าน การให้วิชาความรู้ และทั้งในด้าน การอบรมบ่มนิสัยเด็กให้เป็นคนดี ครูมีโอกาที่จะสังเกตเห็นความผิดปกติหรือความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับนิสัยใจคอ ทักษะสติ และความประพฤติของเด็กที่แสดงออกมาตั้งแต่เริ่มต้นก่อนที่จะกลายเป็นการกระทำผิดที่มีความร้ายแรง ซึ่งความเปลี่ยนแปลงเช่นนี้บางทีครูอาจ

สังเกตเห็นหรือทราบได้ก่อนบิดามารดาของเด็กเสียอีก ฉะนั้น หากได้มีการขยายบทบาทของโรงเรียน โดยมีความมุ่งหมายในการป้องกันอาชญากรรมและการกระทำผิดของเด็กแล้ว โรงเรียนจะเป็นสถานที่ที่มีประโยชน์และมีคุณค่าเป็นอย่างมาก บทบาทของโรงเรียนที่ควรจะได้รับพิจารณาให้มากขึ้น ได้แก่

1) เปิดโอกาสให้เด็กที่ยากจนได้รับการศึกษามากที่สุด เท่าที่จะสามารถเรียนได้ พยายามให้เด็กที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนได้ใช้เวลาอยู่โรงเรียนให้นานที่สุด ไม่ละทิ้งการเล่าเรียนเสียกลางคัน

2) ครูมีทัศนคติที่ดีต่อเด็ก ให้ความสนใจในการอบรมบ่มนิสัยให้เด็กเป็นคนดี มีความประพฤติดี มีวิชาแต่เพียงสอนวิชาความรู้ให้แก่เด็กตามเวลาในตารางสอนเท่านั้น สังเกตความผิดปกติ หรือความเปลี่ยนแปลงในทางเสื่อมเกี่ยวกับความประพฤติและอุปนิสัยของเด็กแต่ละคน เพื่อที่จะได้หาทางแก้ไขเด็กนั้นได้ทันเวลาก่อนที่จะสายเกินไป

3) การสอนและฝึกหัดให้เด็กรู้จักและเข้าใจในระบบการปกครองด้วยตนเอง

4) การสอนเพศศึกษาในโรงเรียน

5) การกีฬา การเปิดบริการของโรงเรียนในด้านที่เกี่ยวกับการกีฬา และการเล่นของเด็กในเวลาเย็นและในวันหยุด

2.2.6 การให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมบางอย่างร่วมกับผู้ใหญ่

เด็กมีความรู้สึกว่าคุณไม่มีส่วนร่วม หรือมีฐานะเป็นแค่เพียงผู้ดูหรือผู้ถูกปกครองก็จะเกิดความไม่พอใจ และถ้าเข้าใจว่าผู้ใหญ่ทำสิ่งที่ไม่ถูกต้องด้วยแล้ว ก็จะทำให้ทัศนคติไปในทางเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม และอาจแสดงออกโดยพฤติกรรมที่เป็นการกระทำผิดต่อกฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับ เพื่อเป็นการประท้วง หรือตอบโต้แก้แค้น หรือกลั่นแกล้งได้ ฉะนั้น ถ้าหากว่าผู้ใหญ่จะยอมให้เด็กเข้าร่วมมีส่วนร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมบางอย่างเท่าที่โอกาสและความเหมาะสมจะอำนวยให้ ก็จะทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าคุณมีส่วนร่วมรับผิดชอบ และได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจากผู้ใหญ่ ซึ่งจะมีผลดีในด้านลบคุณลักษณะที่เด็กจะมีทัศนคติ ในทางที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมลงไปได้

2.2.7 อาสาสมัครคุ้มครองป้องกันการกระทำผิดของเด็ก

เด็กกระทำผิด หรือความประพฤติไม่ดีนั้น ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่แตกแยกหรือเสื่อมโทรม โดยเด็กเหล่านี้ขาดบิดามารดาที่จะคอยเอาใจดูแล หรือมีบิดามารดาอยู่ เด็กจะขาดการอบรมสั่งสอนและที่ปรึกษา ตลอดจนบุคคลตัวอย่างที่เด็กจะเอาแบบอย่างที่ดี และดำเนินรอยตาม นอกจากนั้นเด็กยังขาดความรัก ความเมตตาจากครู ความอบอุ่น ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย และขาดการยกย่อง

ผู้อาสาสมัครเข้ามาทำหน้าที่นี้อาจเป็นเอกชนหรือเป็นสมาชิกของสมาคมที่มีความมุ่งหมายในด้านสังคมสงเคราะห์ มีแผนงานที่ถูกต้อง และผู้ปฏิบัติจะต้องมีทั้งลักษณะหน้าที่ดี มีความสามารถทางจิตใจสูง และมีเวลาเพียงพอที่จะอุทิศให้แก่งานนี้อย่างจริงจัง ส่วนใหญ่อาสาสมัครจะมุ่งไปที่เด็ก ซึ่งจะเริ่มมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปในทางที่ผิด ยังไม่ถึงกับจะจัดเข้าอยู่ในประเภทเด็กกระทำผิดอย่างแท้จริง หน้าที่ของอาสาสมัครคือ การทำตนเป็นเพื่อนที่ดีกับเด็กที่เขาได้รับมอบหมายให้คุ้มครอง เป็นผู้เฝ้าด้านการบันเทิง ตลอดจนการศึกษาเล่าเรียน เป็นที่ปรึกษาและแนะนำในปัญหาของเด็ก สนองความต้องการทางจิตใจ และอารมณ์ในส่วนที่เด็กต้องการและยังขาดอยู่

2.2.8 สถานะแนวเด็ก

การจัดตั้งสถานะแนวเด็กขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจ และรักษาเด็กที่มีปัญหาในด้านความประพฤติในขั้นที่ยังไม่ถึงร้ายแรง โดยที่บิดามารดาหรือโรงเรียนเป็นฝ่ายที่เข้ามาขอรับความช่วยเหลือ แต่ในบางกรณีหรือแนวเด็กบางแห่งทำหน้าที่ตรวจรักษาเด็กซึ่งศาลเด็กส่งมาหาในกรณีเช่นนี้ เป็นเรื่องของการแก้ไขมากกว่าจะเป็นการป้องกัน

2.2.9 โครงการท้องถิ่น

1) โครงการท้องถิ่นเน้นหนักลงที่ความร่วมมือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของท้องถิ่นในการวางแผน และปฏิบัติตามโครงการในการป้องกันการกระทำผิดของเด็ก

2) โครงการนี้เน้นหนักในเรื่องการฝึก การใช้พื้นที่ท้องถิ่นให้เป็นหัวหน้าโครงการเอง แทนที่จะเป็นบุคคลภายนอก

3) โครงการนี้มุ่งที่จะอาศัยบริการต่าง ๆ ของสถาบันที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นให้มากที่สุด เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน สถาบันทางศาสนา สถานะเนนเด็ก ครอบครัว ศาลเด็ก ตำรวจ ฯลฯ

4) โครงการนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะพยายามดึงดูดบุคคลในท้องถิ่นมาร่วมดำเนินงานตามโครงการให้มากที่สุดที่จะทำได้

จุดใหญ่ใจความของโครงการท้องถิ่นนี้ อยู่ที่การให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความเข้าใจถึงความสำคัญของปัญหาเด็กกระแทก และยอมรับหน้าที่และความรับผิดชอบด้วยการให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหานั้น เพราะโครงการนี้เป็นโครงการของประชาชนเพื่อประโยชน์อันจะเกิดแก่เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นลูกหลานของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นนั่นเอง

2.2.10 ความร่วมมือของชุมชน

ความร่วมมือของชุมชนในการป้องกันเด็กกระแทกนี้ เกิดจากโครงการท้องถิ่นซึ่งได้เจริญแผ่ขยายขึ้นถึงระดับชุมชนขนาดใหญ่ ทั้งนี้ก็เนื่องจากเป็นที่ตระหนักแน่ชัดแล้วว่าการป้องกันเด็กกระแทกมิใช่จะเป็นเรื่องต่างคนต่างทำ หรือปล่อยให้หน้าที่ของรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่จำเป็นต้องเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนที่จะร่วมมือกันป้องกันดังต่อไปนี้

- 1) ร่วมมือกันในการค้นหาข้อเท็จจริง หรือข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก
- 2) ร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบริการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันเด็กกระแทก เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล คลินิก สโมสรเด็กและเยาวชน องค์การ มูลนิธิ และเอกชนที่ร่วมมือช่วยเหลือ

- 3) ร่วมมือในการส่งเสริมและแพร่ความเข้าใจในปัญหา เป็นการประชาสัมพันธ์

- 4) ร่วมมือในอันที่จะส่งเสริมให้โครงการความร่วมมือของชุมชน

- 5) ร่วมมือกันในการนำปัญหาเยาวชนไปสัมพันธ์กับปัญหาสังคมด้านอื่น ๆ ด้วย

- 6) ร่วมมือและประสานงานกันในด้านต่าง ๆ คือ

- (1) การแลกเปลี่ยนข่าวสารเกี่ยวกับรายละเอียดของเด็กที่กำลังมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปในทางผิดปกติ

- (2) การร่วมประชุมพิจารณาเกี่ยวกับเยาวชน ที่เป็นปัญหาโดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

(3) ร่วมมือกันในกรณีที่เยาวชนที่เป็นปัญหาจะต้องได้รับการแก้ไขจากบริการในด้านต่าง ๆ เช่น แพทย์ จิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์

(4) ความเข้าใจซึ่งกันและกัน และความตกลงร่วมมือกันอย่างเต็มกำลังจากทุกฝ่าย ในอันที่จะค้นหาและจัดเสียซึ่งปัจจัย หรือสิ่งอันเป็นภัย หรือส่งเสริมช่วยทำให้เด็กกระทำการที่หมดไปเสียจากชุมชน

สรุป แนวทางการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนนั้น น่าจะขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย การให้การศึกษากับบิดามารดา หรือผู้ปกครอง การรับรู้สภาพพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเด็ก สื่อมวลชนที่มีการควบคุมการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร การให้เด็กรู้จักการเล่นกีฬา การร่วมกลุ่มสร้างสรรค์ผลงาน สิ่งประดิษฐ์ และการบันเทิงในขอบเขตที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครองและหน่วยงานของรัฐ

2.3 ศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีการพิจารณาคดี

ศาลเยาวชนและครอบครัวมีวิธีพิจารณาพิพากษาคดีพิเศษแตกต่างจากศาลธรรมดา ทั้งนี้เนื่องจากธรรมชาติของเด็กและเยาวชนย่อมมีร่างกายและจิตใจอ่อนเยาว์กว่าผู้ใหญ่ มีจิตใจอ่อนไหวง่าย อารมณ์ไม่มั่นคง หย่อนในความคิด สติปัญญาความรู้สึกลึกซึ้ง ชอบหย่อนต่อการศึกษาอบรมและประสบการณ์ชีวิต อาจจะประพฤติด่วนนอกกรอบหรือกระทำความผิด เพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรืออาจถูกบังคับหรือชักจูงให้กระทำความผิดได้ง่าย นอกจากนี้เด็กและเยาวชนบางคนมีโรคทางพันธุกรรม เช่น ปัญญาอ่อน ร่างกายพิการ หรือเป็นโรคพยาธิทางจิต เด็กบางคนไม่ได้รับการเอาใจใส่ทะนุถนอมจากบิดามารดา เพราะความยากจนข้นแค้น หรือเพราะบิดามารดาเลิกร้างกัน ขาดความสัมพันธ์อันแนบแน่นภายในครอบครัว เด็กบางคนบิดามารดาถึงแก่กรรมตั้งแต่ยังเยาว์วัย กลายเป็นเด็กกำพร้า ต้องประสบเคราะห์กรรม ได้รับแต่ความทุกข์โศก เศร้าหมอง มีแต่ความอดอยากหิวโหย ขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา บางคนต้องเร่ร่อนเผชิญชีวิตลำพังตนเองตั้งแต่อายุน้อย เพื่อความอยู่รอดของชีวิต เหตุต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมผลักดันให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดได้ง่ายเช่นกัน ด้วยเหตุนี้จึงสมควรได้รับการพิจารณาพิพากษาคดีความผิดโดยวิธีพิเศษ ยิ่งกว่าการพิจารณาพิพากษาในศาลธรรมดา โดยมุ่งสืบเสาะค้นหาข้อเท็จจริงที่เป็นสาเหตุผลักดันให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิด เมื่อทราบสาเหตุแล้วศาลเยาวชนและครอบครัว จะพิจารณาพิพากษาคดี โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กและเยาวชน ตลอดจนบุคลิกลักษณะ

สุขภาพและภาวะแห่งจิตเป็นราย ๆ ตามความเหมาะสม แม้เด็กและเยาวชนนั้นจะได้กระทำผิดร่วมกันก็ตาม ทั้งนี้ก็เพื่อดำเนินการแก้ไขที่สาเหตุแห่งการทำความผิด โดยวิธีการบำบัดสงเคราะห์ที่เห็นพ้องใจ ตลอดจนฝึกอบรมวิชาชีพและอบรมสั่งสอนให้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย เพื่อให้เด็กและเยาวชนนั้นกลับตัวเป็นพลเมืองดี มีจริยธรรมและวิชาชีพติดตัวเพื่อเป็นแนวทางการประกอบอาชีพ มีชมรมลงโทษลงทัณฑ์ หรือประจานเด็กหรือเยาวชนให้เข็ดหลาบเหมือนผู้ใหญ่วินิจฉัยผิดแต่อย่างใด ส่วนในคดีแพ่งศาลเยาวชนและครอบครัวก็มุ่งพิทักษ์รักษาและคุ้มครองผลประโยชน์เกี่ยวกับสิทธิและทรัพย์สิน ตลอดจนสวัสดิภาพของผู้เยาว์

ศาลเยาวชนและครอบครัว ในปัจจุบันมี 9 แห่ง

- 1) ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง กรุงเทพมหานคร
- 2) ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา
- 3) ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครราชสีมา
- 4) ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่
- 5) ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุบลราชธานี
- 6) ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดระยอง
- 7) ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขอนแก่น
- 8) ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครสวรรค์
- 9) ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุราษฎร์ธานี

2.3.1 เขตอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวในคดีอาญา ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมีเขตอำนาจทั่วกรุงเทพมหานคร ส่วนศาลคดีเด็กและเยาวชนในต่างจังหวัดมีเขตอำนาจทั่วจังหวัดที่ตั้งศาลนั้น ๆ เมื่อเด็กหรือเยาวชนกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดขึ้น ถ้ามีถิ่นที่อยู่ปกติอยู่ในเขตศาลเยาวชนและครอบครัวก็ให้ชำระคดีที่ศาลนั้น ๆ แต่ถ้าถิ่นที่อยู่ปกติไม่อยู่ในเขตศาลเยาวชนและครอบครัว แต่ได้กระทำความผิดในเขตท้องที่ที่เป็นศาลเยาวชนและครอบครัวก็ให้ชำระคดีที่ศาลนั้น ๆ

2.3.2 องค์คณะในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว

ประกอบด้วยผู้พิพากษาสองประเภท คือ ผู้พิพากษาประจำประเภทหนึ่ง และผู้พิพากษาสมทบอีกประเภทหนึ่ง ผู้พิพากษาประจำเป็นข้าราชการตุลาการสามัญ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง 1 คน ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวในแต่ละจังหวัดศาลละ 1 คน และผู้พิพากษาประจำตามจำนวนที่เหมาะสม ส่วนผู้พิพากษาสมทบมีจำนวนตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะเห็นสมควร ผู้พิพากษาสมทบทำหน้าที่เป็นองค์คณะนั่งร่วมพิจารณาพิพากษาทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา ผู้พิพากษาสมทบต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติดังนี้ มีอายุไม่น้อยกว่า 30 ปีบริบูรณ์ มีหรือเคยมีบุตรมาแล้ว หรือเคยทำงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์ หรืออบรมเด็กมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี มีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าประโยคมัธยมปีที่ 6 หรือเทียบเท่าทั้งต้องได้รับการอบรมในเรื่องความมุ่งหมายของศาลเยาวชนและครอบครัว วิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวกับหน้าที่ตุลาการ และต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการพลเรือนหรือข้าราชการตุลาการสามัญได้ แต่ต้องมีชื่อข้าราชการประจำ ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาหรือทนายความ คณะกรรมการตุลาการพิจารณาคัดเลือกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงยุติธรรม แล้วจึงนารายชื่อขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ คราวละ 2 ปี ก่อนเข้ารับตำแหน่งจะต้องสำนัหรือปฎิญาณตัวต่อหน้าอธิบดีศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง หรือต่อหน้าผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวที่ตนจะเข้าสังกัดว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม และรักษาความลับในราชการ

สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก สถานพินิจและคุ้มครองเด็กเป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นควบคู่กับศาลคดีเด็กและเยาวชนทุกแห่ง ปัจจุบันมีอยู่ 9 แห่ง คือ

- 1) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง กรุงเทพฯ
- 2) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดสงขลา
- 3) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดนครราชสีมา
- 4) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดเชียงใหม่
- 5) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดอุบลราชธานี
- 6) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดระยอง

- 7) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดสุราษฎร์ธานี
- 8) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดนครสวรรค์
- 9) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดขอนแก่น

สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่สืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด โดยพินิจเรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิตอุปนิสัย อาชีพ และฐานะของเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติ เป็นความผิดฐานะและสถานะภาพของบิดามารดา ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กหรือเยาวชน รวมทั้งสาเหตุแห่งการกระทำความผิด เพื่อรายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชนต่อศาลก่อนพิจารณาพิพากษา รวมทั้งมีหน้าที่กำกับพนักงานคุมประพฤติให้คอยสอดส่องดูแลความประพฤติของเด็กและเยาวชน ที่ศาลมีคำสั่งให้คุมความประพฤติไว้ ส่วนในด้านคดีแห่งสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ทำหน้าที่รายงานประมวลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เยาว์ เสนอต่อศาลเยาวชนและครอบครัว ตลอดจนมีหน้าที่คอยกำกับดูแลผลประโยชน์ของผู้เยาว์ ในกรณีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวมีคำสั่งให้กำกับการใช้อำนาจปกครองผู้เยาว์

สถานฝึกและอบรม สถานฝึกและอบรมเป็นแผนกงานหนึ่งของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กทุกแห่ง ทำหน้าที่ควบคุมเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวกับทำหน้าที่ดูแลอบรมให้การศึกษาทั้งด้านวิชาสามัญ วิชาชีพ ตลอดจนอบรมสั่งสอนด้านศีลธรรม จริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนที่ศาลเยาวชนและครอบครัวหรือศาลจังหวัดใกล้เคียงพิพากษาให้ส่งตัวมารับการฝึกอบรม ทั้งนี้ก็มีจุดมุ่งหมายให้เด็กและเยาวชนกลับตัวเป็นพลเมืองดีมีวินัย มีวิชาชีพติดตัวเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

2.3.3 บุคคลที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว

บุคคลที่กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ที่จะนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาพิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัวคือ เด็กที่มีอายุเกินกว่า 7 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกินกว่า 14 ปีบริบูรณ์ และเยาวชนที่มีอายุเกินกว่า 14 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ นับถึงวันกระทำความผิด และอยู่ในเขตอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวด้วย แต่ไม่รวมถึงบุคคลที่บรรลุนิติภาวะด้วย

การสมรส ส่วนผู้เยาว์ที่มีอายุเกินกว่า 16 ปีบริบูรณ์ กระทำความผิดในข้อหาอุกฉกรรจ์ เช่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราหรือทำอนาจาร จนเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ความผิดฐานจับตัวไปเรียกค่าไถ่ ความผิดฐานชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ต้องชำระคดีที่ศาลธรรมดา ในกรณีที่บุคคลอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป แต่ยังไม่เกิน 20 ปี ซึ่งไม่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ถ้าศาลธรรมดาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาเห็นว่าร่างกาย หรือภาวะจิตใจของบุคคลนั้น มีสภาพเช่นเดียวกับเยาวชนก็ให้ศาลนั้นมีอำนาจส่งโอนคดีไปพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีอำนาจได้

2.3.4 การจับกุมและควบคุมเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด โดยหลักห้ามมิให้จับกุมเด็กซึ่งต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดเว้นแต่เด็กจะได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีผู้เสียหายชี้ตัวและยืนยันให้จับหรือมีหมายจับส่วนการจับกุมเยาวชนทำได้เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ เจ้าพนักงานผู้จับกุมต้องใช้วิธีการจับโดยละมุนละม่อม ห้ามใช้เครื่องพันธนาการ เช่น ไม้กุญแจมือ เว้นแต่ในคดีที่มีข้อหาว่าเด็กกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปสำหรับเยาวชนแม้กฎหมายไม่ห้ามใช้เครื่องพันธนาการ แต่ในทางปฏิบัติเจ้าพนักงานก็ปฏิบัติเช่นเดียวกับเด็ก เมื่อจับกุมแล้วหากมีความจำเป็นต้องควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนไว้ที่สถานีตำรวจก่อนส่งตัวไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กภายในเขตอำนาจนั้น ๆ ห้ามมิให้ควบคุมไว้ปะปนกับผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่ หรือขังในห้องขังที่ใช้ควบคุมผู้ใหญ่และไม่ควรเปิดเผย พนักงานสอบสวนเมื่อรับตัวเด็กหรือเยาวชนมาแล้ว จะต้องรีบสอบถามปากคำเด็กหรือเยาวชนในเบื้องต้นให้เสร็จภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนมาถึงสถานที่ทำการของพนักงานสอบสวน แต่ไม้นับเวลาเดินทางตามปกติเข้าภายในเวลา 24 ชั่วโมงนั้น เมื่อพนักงานสอบสวนถามปากคำเด็กหรือเยาวชนนั้นเสร็จแล้ว ให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนพร้อมหนังสือแจ้งการจับกุมไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก เพื่อควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนไว้ในระหว่างการสอบสวนและการพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว เว้นแต่มีการปล่อยตัวชั่วคราว โดยไม่มีประกันหรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกัน นอกจากนี้พนักงานสอบสวนต้องแจ้งการจับกุมให้บิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ทราบโดยมิชักช้า

2.3.5 การประกันตัวเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติ

เป็นความผิด การประกันตัวเด็กหรือเยาวชนในระหว่างที่พนักงานสอบสวนควบคุมตัวนั้น ในทางปฏิบัติไม่ทำกัน เพราะพนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนไว้ได้เพียง 24 ชั่วโมงแล้วจะต้องรีบส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กภายในเขตนั้น ๆ โดยมีชักนำจึงควรไปยื่นคำร้องขอประกันตัวที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก โดยไปติดต่อที่แผนกงานประมวลข้อเท็จจริง ผู้ยื่นคำร้องขอประกันไม่ต้องชำระเงินค่าคำร้องหรือค่าธรรมเนียมใด ๆ แต่ต้องนำสำเนาทะเบียนบ้านบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำร้องขอประกัน ใบสุทธิหรือสูติบัตรของเด็กหรือเยาวชนที่จะขอประกันไปประกอบคำร้องด้วย หลักทรัพย์ที่นำไปประกัน เช่น โฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำงานประโยชน์ (น.ส.3) พันธบัตรรัฐบาล สลากออมสินหรือเงินสดตั้งแต่ 500 บาทขึ้นไป หลักทรัพย์ถอนคืนได้เมื่อเด็กหรือเยาวชนถูกพนักงานอัยการฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง เมื่อพนักงานอัยการไต่สวนฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวแล้ว สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจะส่งมอบตัวเด็กหรือเยาวชนต่อศาล ในขั้นนี้จึงต้องขอประกันตัวเด็กหรือเยาวชนใหม่ที่ศาลเยาวชนและครอบครัว โดยไปติดต่อที่จำศาลหรือรองจำศาลฝ่ายประชาสัมพันธ์ ผู้ยื่นคำร้องขอประกันไม่ต้องชำระเงินค่าคำร้องหรือค่าธรรมเนียมใด ๆ แต่ต้องนำบัตรประจำตัวประชาชนไปประกอบคำร้องด้วย ปกติศาลจะอนุญาตให้ประกันเสมอโดยถือหลักทรัพย์เดิม เมื่อศาลตัดสินคดีแล้วจึงขอถอนคืนหลักทรัพย์ได้ ถ้าหากศาลพิพากษาให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปรับการฝึกอบรม ในกรณีเช่นนี้ เด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยไม่เห็นฟ้องด้วยกับคำพิพากษาของศาลคดีเด็กและเยาวชน ย่อมมีสิทธิอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาได้ ในระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกาเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยก็มีสิทธิขอประกันตัวในระหว่างการอุทธรณ์หรือฎีกาได้ โดยให้ผู้ยื่นคำร้องขอประกันที่ศาลเยาวชนและครอบครัวที่ตัดสินคดีนั้น

2.3.6 การสืบสวนและการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชน ที่

ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เมื่อพนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปสถานพินิจและคุ้มครองเด็กแล้ว พนักงานสอบสวนต้องรับทำการสอบสวนตามวิธีการที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีความอาญาเกี่ยวกับหาความเห็นสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง แล้วส่งสำนวนให้พนักงานอัยการประจำศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อยื่นฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวภายใน 30 วัน หากเกิดความจำเป็นไม่สามารถฟ้องภายใน 30 วันได้

พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลขอคัดฟ้องได้คราวละไม่เกิน 15 วัน แต่ต้องไม่เกิน 2 คราว เมื่อศาลสั่งอนุญาตให้คัดฟ้องครบ 2 คราวแล้ว หากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอคัดฟ้องต่อไปอีก โดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะอนุญาตต่อเมื่อพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการได้นำพยานมาเบิกความประกอบจนเป็นที่พอใจ ในกรณีนี้ศาลมีอำนาจสั่งอนุญาตให้คัดฟ้องต่อไปได้อีกไม่เกิน 15 วัน แต่ต้องไม่เกิน 2 คราว เว้นแต่คดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ซึ่งมีอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป หรือโทษสถานอื่นที่หนักกว่านั้นศาลจะอนุญาตให้คัดฟ้องกี่คราวก็ได้ ส่วนทางด้านสถานพินิจและคุ้มครองเด็กเมื่อรับตัวเด็กหรือเยาวชนไว้แล้ว ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจะมอบให้พนักงานคุมประพฤติหรือนิติกร ทำการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชน โดยพินิจเรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติพฤติกรรมการศึกษา อบรม สุขภาพภาวะแห่งจิต อุปนิสัย อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเด็กหรือเยาวชนสถานะภาพของบิดามารดาว่าอยู่กินร่วมกันหรือไม่ มีความสามารถในการปกครองดูแลบุตรหรือไม่ ตลอดจนสภาพของที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับเด็กหรือเยาวชนนั้นรวมทั้งสาเหตุแห่งการกระทำความผิด เพื่อรายงานแสดงข้อเท็จจริงต่อศาลเยาวชนและครอบครัวที่พิจารณาคดีนั้น ดังนั้นบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กหรือเยาวชนจะต้องให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชนแก่พนักงานคุมประพฤติ เพื่อจะได้ร่วมมือกันแก้ไขเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้ตรงจุด

2.3.7 การฟ้องคดีอาญา การอ่านอริยาบทฟ้อง และการสอบคำให้การเด็กหรือเยาวชนที่ถูกฟ้อง เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเสร็จแล้ว ต้องส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการประจำศาลเยาวชนและครอบครัวพิจารณา ถ้าพนักงานอัยการมีความเห็นสั่งฟ้องก็จะฟ้องเด็กหรือเยาวชนต่อศาลเยาวชนและครอบครัว เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวสั่งรับคำฟ้องไว้แล้ว ถ้าเห็นเป็นการสมควรที่จะควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนไว้ในระหว่างการพิจารณาพิพากษา ก็ให้สั่งควบคุมตัวไว้ที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก เว้นแต่ศาลจะสั่งปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนชั่วคราวโดยไม่มีประกันหรือประกัน หรือมีประกันและหลักประกันศาลจะนัดอ่านและอธิบายเรื่องที่ถูกฟ้องให้เด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยฟัง และสอบถามว่าจะให้การอย่างไร และต้องถามเด็กหรือเยาวชนว่ามีที่ปรึกษากฎหมาย (ทนายความ) หรือไม่ ถ้าไม่มีให้ศาลแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้ เว้นแต่เด็กหรือเยาวชนนั้นไม่

ต้องการและศาลเห็นว่าไม่จำเป็นแก่คดี หากผู้พิพากษาประจำซึ่งเป็นเจ้าของสำนวนเห็นสมควรก่อนอ่านและอธิบายฟ้องให้เด็กหรือเยาวชนฟัง มีอำนาจเรียกเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยไปสอบถามข้อความ เพื่อหยั่งทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อกล่าวหา สาเหตุแห่งการกระทำผิดอุปนิสัย บุคลิกลักษณะทั่วๆไปที่กริยาวาจาและอื่น ๆ ซึ่งจะช่วยในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้นทั้งนี้ให้กระทำในห้องซึ่งมีห้องพิจารณาและเป็นการเฉพาะตัวได้ ถ้าหากในวันนัดสอบถามคำให้การเด็กหรือเยาวชนให้การรับสารภาพตามที่ถูกฟ้อง และเป็นคดีซึ่งอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และมีผู้ปกครองเด็กหรือเยาวชนมาศาลด้วย ศาลจะทำการพิจารณาไปในวันอื่นและต้องเชิญผู้พิพากษาสมทบมานั่งร่วมเป็นองค์คณะพิจารณา พร้อมทั้งแจ้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยให้มาศาลในวันนัด กรณีที่เด็กหรือเยาวชนให้การปฏิเสธต่อสู้คดี ศาลจะแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้ทำหน้าที่แตกต่างกันให้แก่เด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลย เว้นแต่เด็กหรือเยาวชนนั้นหาที่ปรึกษากฎหมายเอง ศาลจะเลื่อนการพิจารณาไป และนัดให้ที่ปรึกษากฎหมายมาพบเด็กหรือเยาวชนก่อนวันสืบพยานโจทก์ และต้องเชิญผู้พิพากษาสมทบมานั่งร่วมเป็นองค์คณะพิจารณา กับแจ้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย ให้ทราบวันเวลาที่ศาลนัดพิจารณา

2.3.8 การพิจารณาคดีที่เด็กหรือเยาวชนถูกฟ้องคดีอาญา การพิจารณาคดีอาญาในศาลเยาวชนและครอบครัวจะต้องพิจารณาดโดยลับ ห้ามมิให้ประชาชนหรือผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าฟังการพิจารณา เว้นแต่ศาลอนุญาต ห้องพิจารณาคดีอาญาต้องทำเป็นพิเศษ ไม่ใช้ห้องพิจารณาคดีธรรมดา ห้ามมิให้ผู้ใดถ่ายรูปเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เพื่อนำไปเผยแพร่ให้สาธารณชนรู้จักตัว ชื่อตัว ชื่อสกุลของเด็กหรือเยาวชนนั้น รวมทั้งการถ่ายภาพขณะพิจารณาคดีด้วย เจตนารมณ์ของกฎหมายไม่ประสงค์จะให้เด็กหรือเยาวชนเกิดความอับอายหรือมีปมด้อย เพราะยังมีความหวังว่ายังสามารถอบรมสั่งสอนให้เป็นพลเมืองดีได้ องค์คณะในการพิจารณาคดีประกอบด้วยผู้พิพากษาประจำ 2 คนและผู้พิพากษาสมทบ 2 คน ซึ่งอย่างน้อยต้องเป็นสตรี 1 คน จึงมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีได้ ถ้ามีการสืบพยานก็ดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คือพนักงานอัยการมีหน้าที่นำพยานหลักฐานเข้าสืบก่อน แล้วจึงให้เด็กหรือเยาวชนที่

เป็นจำเลยบนพยานเข้าสืบแก่ ในการวินิจฉัยคดีถ้ามีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญาแล้วศาลจะรับฟังรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชนของสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กที่พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะมาได้โดยไม่ต้องมีพยานบุคคลมาเบิกความประกอบรายงานนั้น ก็ได้ แต่ถ้าศาลจะรับรายงานเช่นนั้นประกอบการวินิจฉัย ให้เป็นผลร้ายแก่เด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยแล้ว ศาลจะต้องแจ้งข้อความตามรายงานนั้นให้เด็กหรือเยาวชนนั้นทราบ ในกรณีเช่นนี้เด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยมีสิทธิที่จะแถลงต่อสู้และนำพยานหลักฐานมาสืบหักล้างได้ นอกจากนี้ศาลจะต้องถือว่า อายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหา การศึกษา อบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต อุปนิสัย และอาชีพของเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยและอาชีพของบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย ตลอดจนบุคคลและสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนนั้น เป็นข้อความในประเด็นที่จะต้องพิจารณาคำขอไป เว้นแต่คดีนั้นไม่มีการสืบเสาะข้อเท็จจริง

2.3.9 การพิจารณาโดยใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน กรณีจำเลยเป็นเด็กอายุเกินกว่า 7 ปี แต่ยังไม่เกินกว่า 14 ปีบริบูรณ์ หากพิจารณาได้ความว่ากระทำผิดตามฟ้องจริง ศาลจะต้องพิเคราะห์รายงานสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กของสถานพินิจ และคุ้มครองเด็ก ตลอดจนรายงานของแพทย์แล้วจึงวินิจฉัยว่าสมควรลงโทษเพียงใด ถ้าหากเป็นความผิดเล็กน้อย เช่น ลักทรัพย์ที่มีมูลค่าเล็กน้อยและความประพฤติดังนั้นไม่เสียหาย ศาลจะใช้วิธีการสถานเบาเพียงแต่กล่าวตักเตือนเด็กนั้น แล้วมอบให้ผู้ปกครองรับไปดูแล หากศาลเห็นสมควรจะเรียกบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยมาว่ากล่าวตักเตือนด้วยก็ได้ ถ้าเด็กมีความประพฤติเริ่มเสียหายและเป็นความผิดเล็กน้อย บิดามารดาหรือผู้ปกครองยังสามารถดูแลเด็กนั้นได้ ศาลจะว่ากล่าวตักเตือนเด็กนั้นแล้วมอบตัวให้แก่บิดามารดาหรือผู้ปกครองรับไปปกครองดูแล โดยวางข้อกำหนดให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองคอยระมัดระวังเด็กนั้นไม่ให้ก่อเหตุร้ายใด ๆ หรือกระทำความผิดอาญาใด ๆ ตลอดระยะเวลาที่ศาลกำหนดไว้ไม่เกิน 3 ปี หากเด็กนั้นก่อเหตุร้ายบิดามารดาหรือผู้ปกครองจะต้องชำระเงินต่อศาลตามที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกินกว่า 1,000 บาท ในกรณีเช่นนี้ศาลจะวางข้อกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติเด็กนั้น โดยห้ามมิให้เด็กนั้นเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่ใด ๆ อันจะจงใจให้เด็กนั้นประพฤติดังห้ามมิให้เด็กนั้นออกจากสถานที่อยู่อาศัยในเวลาค่ำคืน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นและต้องขออนุญาตผู้ปกครองก่อน ห้ามมิให้เด็กนั้นคบหา

สมาคมกับบุคคลที่ศาลเห็นสมควร ห้ามมิให้เด็กนั้นกระทำการใด ๆ อันจะจงใจให้เด็กนั้น
ประพฤติชั่ว โดยให้เด็กนั้นไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติเป็นครั้งคราว เพื่อพนักงาน
คุมประพฤติจะได้แนะนำตักเตือนในเรื่องความประพฤติตามที่เห็นสมควร ในกรณีเด็กนั้นมีความ
ประพฤติเสียหาย แต่ยังพอมีทางแก้ไขปรับปรุงได้ ศาลจะให้โอกาสโดยปล่อยตัวมอบ
ให้ผู้ปกครองรับไปดูแล และวางข้อกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติดังกล่าวข้างต้นกับ
ให้ไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติเป็นครั้งคราว แต่ถ้าเด็กนั้นมีความประพฤติเสียหาย
มากไม่มีทางแก้ไขได้หรือไม่มีความรับผิดชอบหรือผู้ปกครอง หรือมีแต่ไม่สามารถปกครองดูแล
เด็กนั้นได้ ศาลจะพิพากษาให้ส่งตัวไปรับการฝึกอบรมที่สถานฝึกและอบรม มีกำหนดไม่เกิน
กว่าเด็กนั้นจะมีอายุครบ 18 ปี ในกรณีที่จำเลยเป็นเยาวชนอายุเกินกว่า 14 ปี แต่ยังไม่
เกิน 17 ปี ศาลจะใช้วิธีการเช่นเดียวกับเด็กก็ได้ หรือจะลงโทษจำคุกเหมือนศาลธรรมดา
ก็ได้ แต่ต้องลดมาตราส่วนโทษให้กึ่งหนึ่ง ในทางปฏิบัติศาลจะเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการส่ง
ตัวไปรับการฝึกอบรมที่สถานฝึกและอบรม เป็นระยะเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกิน
กว่าเยาวชนนั้นมีอายุครบ 24 ปีบริบูรณ์ หรือศาลจะพิพากษากำหนดแต่เพียงระยะเวลาขึ้น
ต่ำและขึ้นสูงไว้ก็ได้ การที่จะกำหนดระยะเวลาฝึกอบรมนานเท่าใดนั้น ศาลจะต้องคำนึงถึง
สวัสดิภาพและอนาคตของเยาวชนเป็นสำคัญ ซึ่งควรจะได้รับ การฝึกอบรมสั่งสอนและ
สงเคราะห์ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการลงโทษ ตลอดจนคำนึงถึงบุคลิกลักษณะสุขภาพ
และภาวะแห่งจิตของเยาวชนเป็นรายบุคคล เพื่อให้เหมาะสมกับเยาวชนและพฤติการณ์
เฉพาะเรื่อง แม้เยาวชนนั้นจะได้กระทำผิดร่วมกันก็ตาม ทั้งนี้ก็มุ่งแก้ไขสงเคราะห์ให้
เยาวชนนั้น กลับตัวเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการลงโทษให้เจ็บทรมานเหมือนผู้ใหญ่วินิจฉัย
สำหรับจำเลยที่เป็นเยาวชนมีอายุกว่า 17 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ ศาลจะต้อง
พิพากษาลงโทษโดยปกติจะลดมาตราส่วนโทษให้ก่อนกึ่งหนึ่ง หรือ 1 ใน 3 และศาลจะ
เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นส่งตัวไปรับการฝึกอบรมที่สถานฝึกและอบรม แต่ต้องไม่เกินกว่า
เยาวชนนั้นมีอายุครบ 24 ปีบริบูรณ์ ถ้าหากเป็นความผิดเล็กน้อย ศาลจะรอการกำหนดโทษ
หรือรอการลงโทษไว้แล้วปล่อยตัวไป โดยกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติไว้และให้
รายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติเป็นครั้งคราว มีกำหนดไม่เกิน 5 ปี ถ้าหากมีโทษปรับ
ด้วย ศาลจะเปลี่ยนโทษปรับเป็นเขียนต่อหน้าศาลไม่เกิน 12 ทีกี่ได้ แต่ในทางปฏิบัติศาล
ไม่ค่อยใช้วิธีเขียน

2.3.10 กรณีที่ศาลปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไปเพราะไม่มีความผิด ในกรณีนี้ห้ามได้ว่าเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยกระทำผิดตามที่ถูกฟ้อง หากศาลเห็นสมควรจะวางข้อกำหนดเงื่อนไขคุมความประพฤติไว้ เพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชน ศาลมีอำนาจสั่งห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่ใด ๆ อันจะจงใจให้เด็กหรือเยาวชนประพฤติดังห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนออกจากสถานที่อยู่อาศัยในเวลาค่ำคืน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นและได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนคบหาสมาคมกับบุคคลที่ศาลเห็นไม่สมควร ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนกระทำการใด ๆ อันจะจงใจให้เด็กหรือเยาวชนนั้นประพฤติดังห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ เป็นครั้งคราว ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นจะมีอายุครบ 24 ปีบริบูรณ์

การเปลี่ยนแปลงสภาพกษัตริย์ ในกรณีที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาดให้ลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแล้ว หากภายหลังความปรากฏแก่ศาล โดยศาลทราบเองหรือจากรายงานของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ปรากฏว่าพฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป ให้ศาลมีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษ หรือการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ และถ้าการเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นเป็นผลร้าย แต่เด็กหรือเยาวชนมากขึ้น เด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยมีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นได้

2.3.11 การพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งในศาลเยาวชนและครอบครัว คดีแพ่งที่จะนำขึ้นสู่การพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัว ต้องเป็นคดีที่เกี่ยวกับผู้เยาว์ ผู้เยาว์คือบุคคลที่อายุไม่ครบ 20 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงบุคคลที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส คดีที่ฟ้องหรือร้องต่อศาลหรือกระทำการใด ๆ ซึ่งจะต้องบังคับใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น ผู้เยาว์ขออนุญาตทำการค้าตามมาตรา 27, 28 การฟ้องไม่รับเด็กเป็นบุตรตามมาตรา 1537, 1544 การฟ้องขอจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรตามมาตรา 1548 การร้องขอให้ถอนการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรเพราะผู้จดทะเบียนมิใช่บิดาตามมาตรา 1554 การฟ้องขอให้รับเด็กเป็นบุตรตามมาตรา 1555 การฟ้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูตามมาตรา 1565 การฟ้องขอให้ศาลสั่งให้อำนาจปกครองอยู่กับบิดาหรือมารดาแต่ฝ่ายเดียว

ตามมาตรา 1566(5) การฟ้องเรียกบุตรคืนจากบุคคลอื่น ซึ่งกักบุตรไว้โดยมิชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 1567(4) การร้องขอทานนิติกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เยาว์ตามมาตรา 1574 การร้องขออนุญาตจัดกิจการที่มีประโยชน์ขัดกับประโยชน์ของผู้เยาว์ตามมาตรา 1575 การร้องขอถอนอำนาจปกครองผู้เยาว์ตามมาตรา 1582, 1583 การขอตั้งผู้ปกครองผู้เยาว์ตามมาตรา 1585, 1586 การขอให้ผู้ปกครองทบทวนทรัพย์สินของผู้เยาว์ตามมาตรา 1592 การยื่นบัญชีทรัพย์สินของผู้เยาว์ต่อศาลตามมาตรา 1593, 1594 การแจ้งหนี้สินที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้เยาว์ตามมาตรา 1596 การให้ผู้ปกครองหาประกันในการจัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์หรือแถลงถึงความเป็นอยู่แห่งทรัพย์สินของผู้เยาว์ตามมาตรา 1597 การให้ผู้ปกครองทบทวนทรัพย์สินส่งต่อศาลตามมาตรา 1598/1 ผู้ปกครองขออนุญาตนำเงินของผู้เยาว์ไปลงทุนกิจการอื่นเป็นพิเศษตามมาตรา 1598/4 การร้องขอถอนผู้ปกครองตามมาตรา 1598/8, 1598/9 การร้องขอตั้งผู้จัดการทรัพย์สินชั่วคราวในระหว่างพิจารณาถอนผู้ปกครองตามมาตรา 1598/10 ผู้ปกครองร้องขอขยายระยะเวลาส่ง มอบทรัพย์สินที่จัดการแก่ผู้เยาว์ตามมาตรา 1598/11 การร้องขอรับบำเหน็จของผู้ปกครองตามมาตรา 1598/14 การร้องขอตั้งผู้ปกครองผู้เยาว์ในกรณีผู้เยาว์ได้รับมรดกตามมาตรา 1610 การร้องขออนุมัติจากศาลในกรณีที่ผู้เยาว์สละมรดก หรือรับมรดกอันมีค่าภาระติดพันตามมาตรา 1611 ในทางปฏิบัติคดีแพ่งที่นำมาฟ้องร้องส่วนมากเป็นคดีขอตั้งผู้ปกครองหรือถอนอำนาจผู้ปกครอง คดีขอให้ศาลสั่งรับรองบุตร หรือเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูและคดีขออนุญาตทานนิติกรรมแทนผู้เยาว์

2.3.12 การยื่นคำฟ้องและคำร้องกับการพิจารณาคดีแพ่งในศาลเยาวชนและครอบครัวเมื่อเป็นคดีที่เกี่ยวกับผู้เยาว์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะต้องพิจารณาต่อไปว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัวหรือไม่ เช่น คดีร้องขอให้ศาลตั้งผู้ปกครองผู้เยาว์ ผู้เยาว์ต้องมีภูมิลำเนาในเขตศาลเยาวชนและครอบครัวนั้นๆ จึงจะยื่นคำร้องที่ศาลเยาวชนและครอบครัวนั้นได้ โดยถือศาลมูลคดีเกิดเป็นหลัก ผู้ที่ยื่นคำฟ้องหรือคำร้องโดยปกติจะเป็นบิดามารดาหรือญาติของผู้เยาว์ หรือพนักงานอัยการในคดีบางประเภท คำฟ้องที่ไม่ต้องมีทุนทรัพย์หรือคำร้องขอจะต้องชำระค่าขึ้นศาล 200 บาท ถ้ามีคำขออนาคต เช่น เรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูนับแต่วันฟ้องเป็นต้นไป จะต้องชำระค่าขึ้นศาลเพิ่มอีก 100 บาท ค่าประกาศหนังสือพิมพ์ 400-500 บาท ถ้าหากผู้เยาว์หรือญาติของผู้เยาว์ฐานะยากจน

ไม่มีเงินว่าจ้างทนายความจะไปร้องขอต่อพนักงานอัยการประจำศาลเยาวชนและครอบครัวให้ช่วยฟ้องหรือร้องขอแทนก็ได้ แต่ก็เฉพาะคดีที่กฎหมายระบุไว้ว่าพนักงานอัยการฟ้องหรือร้องแทนได้เท่านั้น โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ นอกจากค่าธรรมเนียมศาลเท่านั้น เมื่อยื่นคำฟ้องหรือคำร้องต่อศาลแล้ว ศาลจะตรวจดูคำฟ้องหรือคำร้องว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัวหรือไม่ ถ้าเห็นว่าอยู่ในอำนาจก็จะสั่งรับฟ้องหรือรับคำร้องไว้พิจารณาพร้อมกับนัดไต่สวนหรือสืบพยาน ปกติศาลจะนัดประมาณ 1 เดือน นับแต่วันที่ยื่นคำร้อง ถ้าเป็นคำฟ้องศาลจะสั่งให้ผู้ยื่นคำฟ้องส่งสำนวนคำฟ้องให้แก่จำเลยเพื่อให้จำเลยยื่นคำให้การแก้คดี และต้องส่งสำนวนคำฟ้องหรือคำร้องให้ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กทราบด้วย ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจะมอบหมายให้พนักงานคุมประพฤติ หรือนิติกรทำการสืบเสาะรายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เยาวชนต่อศาลก่อนพิจารณาพิพากษา ผู้ร้องจะต้องให้ความร่วมมือกับพนักงานคุมประพฤติตรวจสอบ หรือรวบรวม สุตินิพนธ์ของผู้เยาว์ ทะเบียนบ้าน ทะเบียนสมรส หรือทะเบียนหย่าของผู้ร้อง โฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำงานประโยชน์ (น.ส.3) ที่จะขอทำนิติกรรม ฯลฯ เพื่อรายงานแสดงข้อเท็จจริงต่อศาลได้ตรงตามความเป็นจริง ก่อนถึงวันนัดไต่สวนผู้ร้องจะต้องยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาล ครั้นเมื่อถึงวันนัดไต่สวนผู้ยื่นคำร้องจะต้องไปเบิกความเป็นพยานที่ศาล ถ้ามีพยานบุคคลอื่นก็ต้องนำไปเบิกความด้วย และถ้าหากมีพยานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ร้องขอก็ต้องนำไปยื่นเป็นพยานต่อศาลด้วย องค์คณะในการพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง ประกอบด้วยผู้พิพากษาประจำสองคน และผู้พิพากษาสมทบสองคน การพิจารณาคดีแพ่งให้ใช้ห้องพิจารณาเช่นเดียวกับศาลธรรมดา

การพิพากษาคดีแพ่ง เมื่อสืบพยานผู้ร้องเสร็จแล้ว หรือสืบพยานโจทก์จำเลยเสร็จสิ้นในกรณีเป็นคดีมีข้อพิพาท ก่อนศาลพิพากษาคดีจะฟังรายงานการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เยาว์ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ศาลจะสั่งให้ผู้ร้องหรือโจทก์รับทราบรายงานการสืบเสาะข้อเท็จจริงของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ผู้ที่เกี่ยวข้องมีสิทธิแถลงต่อสู้และนำพยานมาสืบหักล้างได้ การพิพากษาศาลจะคำนึงถึงการคุ้มครองทรัพย์สินและผลประโยชน์ของผู้เยาว์เป็นสำคัญ หากไม่ไว้วางใจผู้ปกครองของผู้เยาว์ ศาลจะแต่งตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กเป็นผู้กำกับผู้ใช้อำนาจปกครองผู้เยาว์ หรือการทำนิติกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เยาว์ แล้วให้รายงานให้ศาลทราบเป็นครั้งคราว

2.4 ภารกิจหน้าที่ของตำรวจภูธรด้านสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน

จากระเบียบกรมตำรวจว่าด้วยกำหนดหน้าที่การงานในราชการกรมตำรวจ (ฉบับที่ 14) พ.ศ.2537 ประกาศเมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ.2537 ได้กำหนดให้ปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการของกรมตำรวจ โดยยุบเลิกกองบัญชาการตำรวจภูธร 1-4 กองบังคับการตำรวจภูธร 1-12 ตำรวจภูธรจังหวัดเขตทุกแห่ง โดยมีการกำหนดรูปแบบและวิธีการปฏิบัติงานใหม่ โดยกำหนดเป็นกองบังคับการอำนวยการตำรวจภาค 1-9 แต่ละกองบังคับการแบ่งส่วนราชการเป็น 5 กองก้ำกับการ คือ

- 1) กองก้ำกับการ 1 (ธุรการและก้ำลังพล)
- 2) กองก้ำกับการ 2 (การข่าว)
- 3) กองก้ำกับการ 3 (นโยบายและแผนงาน)
- 4) กองก้ำกับการ 4 (ส่งก้ำลังบํารุง)
- 5) กองก้ำกับการ 5 (สวัสดิภาพเด็กและเยาวชน)

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งหมายที่จะศึกษาภารกิจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจภูธรที่ปฏิบัติงานทางด้านสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน ดังนั้น จึงขอเสนอภารกิจหน้าที่ของตำรวจภูธรด้านสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน ดังต่อไปนี้

1) ด้านธุรการและสถิติ

(1) ศึกษาค้นคว้าหาสาเหตุที่เด็กและเยาวชนกระทำผิด ตลอดจนคนพิจารณาหาทางปรับปรุงแก้ไขป้องกัน

(2) วางแผนทำโครงการ กำหนดมาตรการในการดำเนินการต่อเด็กและเยาวชน

(3) รวบรวมสถิติและประวัติเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญาหรือหนีหายพลัดหลงโดยประสานกับสถานีตำรวจ ศาลคดีเด็กและเยาวชน กองทะเบียนประวัติอาชญากร และหน่วยเยาวชนสงเคราะห์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(4) จัดตั้งสโมสรหรือศูนย์เยาวชนสำหรับเด็กหรือเยาวชน โดยดำเนินการเอง หรือร่วมกับส่วนราชการ ส่วนราชการปกครองท้องถิ่นหรือองค์กรอื่น ๆ

(5) วิเคราะห์จิตและสุขภาพของเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิด

2) กิจกรรมนักเรียนและเยาวชน

(1) ดำเนินการสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างนิสิตนักศึกษา นักเรียน และเยาวชนกับตำรวจ

(2) ดำเนินการจัดตำรวจเข้าร่วมทำการสอน หรืออบรมนักเรียน นิสิต นักศึกษา เยาวชน เกี่ยวกับเรื่องการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การป้องกันการทําลายความมั่นคงของประเทศ และการร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการต่อต้าน

(3) ดำเนินการชี้แจงผลการปฏิบัติงานของตำรวจให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา เยาวชนทราบ

(4) ดำเนินการให้ความร่วมมือในด้านการกีฬา กับสถาบันการศึกษา หรือจัดตำรวจเข้าร่วมการแข่งขันเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์

(5) ดำเนินการอบรมเรื่องการจราจรแก่นักเรียน เนตรนารีจราจร ลูกเสือจราจร และเยาวชน

(6) ดำเนินการป้องกันเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติด ในหมู่นักเรียน นิสิต นักศึกษา และเยาวชน

(7) ประสานกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน เยาวชนที่ประพฤติตนไม่สมควร เพื่อพิจารณาแก้ไข

(8) ประสานกับครูหรืออาจารย์แก้ไขปัญหานักเรียน นิสิต นักศึกษา

(9) จัดวิทยากรไปสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยรอง หรือตำรวจท้องที่ในเรื่องการอบรมหรือการสอนในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ

(10) ดำเนินการในเรื่องสโมสรหรือศูนย์เยาวชน ร่วมกับส่วนราชการหรือองค์การต่าง ๆ โดยประสานแผนกับแผนกสถิติวิจัยและวางแผน

(11) ดำเนินการเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนนอกโรงเรียน ในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

(12) ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่น เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนนอกโรงเรียน ในด้านการป้องกันหมู่บ้านหรือป้องกันการแทรกซึม บ่อนทำลาย การก่อความไม่สงบ หรือเพื่อการรักษาความมั่นคงและปลอดภัยของชาติ

(13) ให้คำแนะนำแก่ตำรวจ ในการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนนอกโรงเรียน ในด้านการประกอบอาชีพในชนบท

(14) ร่วมดำเนินการส่งเสริมการกีฬาหรือกิจกรรมอื่น ๆ กับเด็กและเยาวชน
นอกโรงเรียน

(15) จัดชุดปฏิบัติการเคลื่อนที่ไปสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยรอง หรือ
ตำรวจท้องที่ในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนนอกโรงเรียน

3) ศึกษาอบรมและเผยแพร่ และควบคุม

(1) วางแผนทำโครงการฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

(2) วางแผนทำโครงการการเผยแพร่กิจการของตำรวจ หรือการปฏิบัติการ
สนับสนุนการปฏิบัติงานในการปฏิบัติการจิตวิทยา การประชาสัมพันธ์ชุมชนและมวลชนสัมพันธ์
การช่วยเหลือประชาชน การบรรเทาสาธารณภัย และการดำเนินการต่อเด็กและเยาวชน

(3) ออกเอกสารสิ่งพิมพ์ เพื่อประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์ ได้แก่ ใบ
ประกาศ ใบปลิว โปสเตอร์ แผ่นพับ จุลสาร แผ่นผัง วารสาร หนังสือตำรวจ รายงาน คู่มือ
ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ

(4) จัดแผ่นภาพเผยแพร่ เพื่อประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์ ได้แก่
ภาพถ่าย ภาพเขียน ภาพชุด ภาพสไลด์ แถบภาพ ภาพยนตร์

(5) ดำเนินการในการสร้างความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการสนทนา การบรรยาย
กล่าวคำปราศรัย จัดการประชุมย่อย การอบรมประชาชน เด็กและเยาวชน การโฆษณา
เคลื่อนที่

(6) จัดหาอุปกรณ์ ผลิตวัสดุ เครื่องมือ วัสดุทัศนูปกรณ์คือ ประเภทเครื่อง
อุปกรณ์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉายข้ามศีรษะ
เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายแถบภาพ และอื่น ๆ ประเภทวัสดุ มีฟิล์มภาพยนตร์ ฟิล์มฉาย
ภาพนิ่ง ฟิล์มฉายสไลด์ เทปแผ่นภาพโปร่งแสง

(7) จัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือทัศนูปกรณ์ เพื่อการดำเนินการเผยแพร่
และฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

(8) เก็บบำรุงรักษา เครื่องมือทัศนูปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ดีและใช้ได้
ตลอดเวลา

(9) จัดชุดปฏิบัติการเคลื่อนที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ใน
กองกำกับการ กองบังคับการ และสำนักงานตำรวจภาค

(10) ประสานงานและขอความร่วมมือจากสื่อมวลชน ทั้งทางหนังสือพิมพ์ สถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์ เพื่อเผยแพร่กิจการและผลงานตามความเหมาะสม

(11) รับผิดชอบเกี่ยวกับการบันทึกและ เครื่องดนตรีที่อยู่ในความรับผิดชอบ ของสำนักงานตำรวจภาค

(12) ประสานงานกับตำรวจท้องที่ และหน่วยที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติต่อ เด็ก และ เยาวชน ผู้กระทำผิดกฎหมาย

(13) สืบสวน สอดส่อง และดูแลความประพฤติเด็กและเยาวชน

(14) ควบคุม ตรวจตราสิ่งที่เป็นภัยต่อสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน

(15) สืบสวนและจัดทำประวัติความเป็นมา สาเหตุที่เด็กและเยาวชนกระทำผิด เพื่อเป็นข้อมูล หรือแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงและป้องกัน

(16) สงเคราะห์เด็กและเยาวชน ด้วยการเผยแพร่แนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับ เรื่องสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน

(17) ติดตามสืบหาเด็กและเยาวชนส่งผู้ปกครองโดยประสานกับตำรวจท้องที่

(18) ติดต่อพบปะสังสรรค์กับผู้ปกครอง บิดามารดาของ เด็กและ เยาวชนผู้กระทำผิด และ เปลี่ยนนิสัย เด็กและ เยาวชนไปในทางที่ถูกต้อง

(19) ช่วยเหลือบรรเทาทุกข์เด็กและ เยาวชนที่ประสบสาธารณภัย

2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์ (2510) ศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ในครอบครัว ตามทัศนคติของ เด็กที่กระทำผิดและไม่กระทำตามกฎหมาย พบว่า สภาพครอบครัวมีส่วนสำคัญมากที่จะผลักดันเด็กไปสู่พฤติกรรมกระทำผิด คือ เด็กที่กระทำผิดกฎหมายนั้นจะได้รับความสนใจจากบิดามารดาน้อยกว่าเด็กปกติ สภาพบรรยากาศภายในครอบครัวตึงเครียดมีปัญหายุ่งยาก

ศิริพร หลิมศิริวงศ์ (2511) ศึกษาปัญหาทางครอบครัวที่ทำให้เด็กต้องมาอยู่ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กกลาง พบว่า สิ่งผลักดันให้เด็กหนีออกจากบ้านและคบเพื่อนที่ไม่ดีจนกระทั่งกระทำผิดความผิดนั้นก็เนื่องมาจากปัญหาเศรษฐกิจและการหย่าร้างของบิดา มารดา นอกจากนั้นการมีพี่น้องจำนวนมากทำให้เกิดการกระทบกระทั่งและขัดแย้งกันเสมอ ทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าครอบครัวไม่มีความสุข

ร.ต.ต.สุพจน์ จักขุทิพย์ (2521) ศึกษาถึงปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการประพฤติดนที่ไม่สมควรในสภาพักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าสาเหตุแห่งการคบเพื่อน การยอมรับเพื่อนในทางเลื่อมเลียมมีส่วนอย่างมากต่อการที่นักเรียนประพฤติดนไม่เหมาะสมแก่สภาพการเป็นนักเรียน ส่วนมากมาจากครอบครัวที่มีปัญหาจากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า การคบเพื่อนและครอบครัวที่มีปัญหา มีส่วนผลักดันให้นักเรียนประพฤติดนไม่เหมาะสม ซึ่งถ้าหากสะสมมากขึ้นก็อาจกระทำผิดได้

เสาวภา วัชรกิตติ (2521) ศึกษาสาเหตุปัญหาเด็กและเยาวชนในการกระทำผิดในกรุงเทพมหานคร พบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดอันมีสาเหตุมาจากความยากจนของครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 37 (ศึกษาจากสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง) โดยสุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน และเด็กที่มาจากรอบครัวที่ยากจนในเขตเมืองส่วนใหญ่ จะอาศัยอยู่แออัดแอ่งเลื่อมเลียม การอาศัยอยู่แออัดเลื่อมเลียม ซึ่งเป็นเขตที่มีประชากรหนาแน่น และมีการกระทำผิดในด้านต่าง ๆ เช่น จกชิงวิ่งราว การพนัน ยาเสพติด ฯลฯ เด็กรับเอาพฤติกรรมนั้นเข้ามาใช้

อัชมา ลิ้มปัทมบุรย์ (2521) ศึกษาเกี่ยวกับครอบครัวที่มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและความแตกแยกระหว่างบิดามารดา การคบเพื่อนไม่ดีจะเป็นสาเหตุที่เด็กและเยาวชนกระทำผิด อัชมาได้พบว่า เด็กส่วนมากที่กระทำผิดจะเป็นเพื่อนสนิทกันเป็นกลุ่ม ๆ และมีพื้นฐานมาจากละแวกบ้านเดียวกันก่อนมาอยู่สถานพินิจฯ กลุ่มละประมาณ 2-10 คน และประมาณ 49-50% ที่คิดจะนำวิธีการกระทำผิดที่เพื่อนบอกเล่าให้ฟังไปใช้ในสังคมภายนอกภายหลังจากได้รับการปลดปล่อย และส่วนใหญ่จะมาจากครอบครัวที่ยากจน บิดามารดาแยกกันอยู่

รพีง ศรีวิเชียร (2508) ศึกษาลักษณะสภาพของเยาวชนที่กระทำผิดความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มาถึงศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง พบว่า เยาวชนที่กระทำผิดส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ยากจนหรือผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ในการอบรมสั่งสอน และครอบครัวมีสภาพบ้านแตก

บุญฤดี สุชีวะ (2523) ศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุส่วนใหญ่ที่ทำให้เด็กกลายมาเป็นเด็กเถร หรือเด็กกระทำผิดนั้น เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สภาพชีวิตของครอบครัว ปัญหาค่าครองชีพสูง แต่รายได้ไม่พอจุนเจือ สิ่งเข้ายวนและสิ่งบันเทิงต่าง ๆ ในสังคมมี

มาก และผู้ปกครองเองก็ไม่มีเวลาสนใจ เด็กจึงเลียนแบบสื่อมวลชนในบางประเภท และสภาพบ้านแตกสาแหรกขาดเด็กจึงขาดความอบอุ่น

ร.ต.ท.หญิงบุษบง เมฆวิชัย (2523) ศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนในส่วนของตำรวจนครบาล พบว่า สภาพแวดล้อมของสังคมในกรุงเทพมหานครทำให้เกิดสาเหตุของปัญหาเด็กและเยาวชน สภาพแวดล้อมทางครอบครัวคือ ความรักความอบอุ่น ความเข้าใจกันภายในครอบครัว จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมบุคลิกภาพและการปรับตัว สภาพแวดล้อมทางการศึกษาจะเป็นปัจจัยรองลงมา ส่วนเรื่องชุมชนแออัดจะมีความสัมพันธ์กันตามแบบของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ตามทฤษฎีนิเวศวิทยาอาชญากรรม

พรเพ็ญ เพ็ชรสุขศิริ (2524) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการกระทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชน โดยศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเยาวชนกระทำผิด นักเรียนประเมินและนักเรียนปกติ พบว่า เยาวชนกระทำผิดมีบิดามารดาที่มีการศึกษาค่ำ มีอาชีพในลักษณะการไร้แรงงาน มีสภาพเป็นอยู่แบบรวมกันหลายครอบครัว และเช่าบ้านผู้อื่นอยู่ และมีบ้านพักอาศัย มีลักษณะเป็นไม้เก่า อยู่ในสภาพแออัดในบริเวณแหล่งเสื่อมโทรมเป็นจำนวนมากกว่านักเรียนประเมินและนักเรียนปกติ และเยาวชนกระทำผิดชายมีอายุมาก มีการศึกษาค่ำ มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ บิดามีอาชีพรับราชการเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจและรับจ้างไร้แรงงาน มาจากครอบครัวที่ไม่ปรองดองและมีทัศนคติไม่ดีต่อครอบครัว มีการคบค้าสมาคมกับผู้มีภาวะประพฤติเบี่ยงเบน และมีความโน้มเอียงไปในทางเป็นปฏิปักษ์ต่อกฎหมายสูง ถูกจับกุมเป็นจำนวนครั้งมากขึ้น และถูกศาลพิพากษาให้ฝึกอบรมเป็นเวลานาน และยังพบอีกว่าเยาวชนที่มีรายได้ครอบครัวต่ำ มีแนวโน้มจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อย ควบคุมมาก ไร้เหตุผลน้อย และลงโทษสูง ทำให้เยาวชนมีทัศนคติไม่ดีต่อ ครอบครัว และการคบค้าสมาคมกับผู้มีภาวะประพฤติเบี่ยงเบนสูง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อย ควบคุมสูง ไร้เหตุผลน้อย เป็นปัจจัยให้เยาวชนมีความโน้มเอียงไปในทางเป็นปฏิปักษ์ต่อกฎหมายสูง

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2521) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเด็กกระทำผิดได้สรุปว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จะมาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ และสิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพลโดยอยู่ในสภาพแหล่งเสื่อมโทรม มีการรวมกลุ่มกันนอกบ้าน ชวนกันเที่ยวเตร่

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำผิดซ้ำ

Martin (1976) จากการศึกษาในเรื่อง "What works? Question & answer about prison reform" สรุปได้ว่านักโทษที่ได้รับการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูทางจิตใจโดยวิธีการที่ดีหลาย ๆ ประการ คือ การสนับสนุนด้านการฝึกอาชีพ การเฝ้าระวังรักษาโรคโดยจิตแพทย์ ผู้ชำนาญแล้วก็ตาม นักโทษเหล่านี้ก็ยังกลับมากระทำผิดซ้ำอีก

Cohen (1956) ศึกษาเรื่อง "Diviance and control" เชื่อว่า การกระทำผิดซ้ำนั้นสืบเนื่องมาจากนิสัยหรือจิตใจที่สะสมด้วยสาเหตุใด ๆ ก็ตาม ซึ่งแม้ลงโทษก็ไม่เจ็ดหลาย สรุปว่า การกระทำผิดซ้ำมีสาเหตุมาจากนิสัยของผู้กระทำผิด และเป็นการกระทำผิดติดนิสัย การกระทำผิดซ้ำที่มาจากนิสัยและจิตใจ โคเฮน พิจารณาต่างจากเพอร์รีวานแห่งที่ว่า โคเฮน มีความเห็นว่า สภาพแวดล้อมต่าง ๆ มีส่วนที่จะเกิดความสัมพันธ์ในใจและก่อเป็นนิสัยของการกระทำผิดซ้ำ

Lindesmith และ Dammham (1941) ได้ศึกษาในลักษณะของความผิดที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ นั้นจะเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของผู้กระทำผิด และเห็นว่าพวกที่กระทำผิดซ้ำบ่อย ๆ ควรเรียกว่า อาชญากรติดนิสัย

Hammond และ Chayen (1972) ศึกษาเรื่อง "A home office research unit report" ตั้งข้อสังเกตของการกระทำผิดซ้ำว่า เป็นผลมาจากการที่เข้มงวดกดขี่เกินไปหรือไม่ ในกรณีที่แก้ไขฟื้นฟูจิตใจของเขา จนทำให้เกิดการแก้ไขโดยการกระทำผิดซ้ำอีก หรือเป็นเพราะสภาพแวดล้อมภายหลังการพ้นโทษ หรือความแตกต่างระหว่างการถูกกักขัง และจะมีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ

David (1961) ได้สำรวจเยาวชนกระทำผิดในปี ค.ศ.1918 จำนวน 445 คน ซึ่งมีอายุเฉลี่ย 15 ปี โดยเลือกจากกลุ่มที่กระทำผิดเนื่องจากสาเหตุทางกรรมพันธุ์ 12% สาเหตุผสมทั้งกรรมพันธุ์และสิ่งแวดล้อม 40% สาเหตุทางสิ่งแวดล้อม 48% ได้ติดตามดูผลการกระทำความผิดต่อมา พบว่าทั้ง 3 กลุ่มนี้กลายเป็นผู้กระทำผิดซ้ำหรือไม่เจ็ดหลายเพียง 4% ทั้งนี้เป็นการแสดงว่าสาเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งไม่มีอิทธิพลที่จะชี้ความชั่วในตัวผู้กระทำผิดได้แต่เพียงประการเดียว

Buikhuisen และ Hoekstra (1974) ศึกษาเรื่อง "Factors related recidivism" พบว่า การกระทำผิดซ้ำนั้นจะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ 10 ประการคือ สถานภาพทาง การสมรส สภาพบ้านแตกสาแหรกขาด บรรยากาศความเป็นอยู่ร่วมกันในครอบครัว

จากผลงานการค้นคว้าวิจัยถึงสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำดังกล่าว เห็นได้ว่ามีปัจจัยสำคัญ ๆ หลายปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้กระทำผิดซ้ำ ในการวิจัยครั้งนี้จะพยายามศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ให้ครอบคลุมถึงเนื้อหาแห่งสาเหตุการกระทำผิดซ้ำ ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกกลาง โดยมุ่งเน้นสาเหตุสำคัญเฉพาะปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางสังคมเป็นสำคัญ

อุไรวรรณ พันธุ์ประพันธ์ (2532) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก : ปัญหาและนโยบายไปปฏิบัติ" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์นโยบายการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กว่ามีความชัดเจนหรือไม่ และมีความสมบูรณ์เพียงพอแล้วหรือยัง เมื่อนำนโยบายไปปฏิบัติแล้วได้ผลประการใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง เพื่อจะได้แสวงหาแนวทางในการปรับปรุงนโยบายดังกล่าวให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังศึกษาทัศนคติของพนักงานเจ้าหน้าที่กรมประชาสงเคราะห์ และข้าราชการตำรวจต่อหน่วยงาน ต่อผู้บริหารของหน่วยงานและต่องานที่ปฏิบัติ ตลอดจนเปรียบเทียบทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานทั้งสองกลุ่มดังกล่าวว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ โดยมีขอบเขตการศึกษานโยบายการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 พ.ศ.2515 หมวดที่ 3 ว่าด้วยเรื่อง การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ได้แก่ เด็กที่มีปัญหาความประพฤติ ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่กรมประชาสงเคราะห์จำนวน 39 คน ข้าราชการตำรวจจำนวน 76 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กและเยาวชนจำนวน 37 คน รวมทั้งบิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กที่มีปัญหาความประพฤติจำนวน 52 คน รวมทั้งสิ้น 204 คน โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ประมวลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติต่าง ๆ โดยถือเอาระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เป็นเกณฑ์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

- 1) นโยบายการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กขาดความชัดเจน
- 2) สภาพแวดล้อมทางการเมือง ทางสังคม ลักษณะของหน่วยงานหรือระบบราชการขององค์กร ความพอเพียงของทรัพยากร การประสานงานระหว่างหน่วยงาน และภาวะผู้นำของผู้บริหารหน่วยงาน ตลอดจนความร่วมมือของเด็กที่มีปัญหาความประพฤติในการมารับคำปรึกษาแนะนำจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามนัด ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็ก มีเพียงปัจจัยทางด้านทัศนคติของพนักงานเจ้าหน้าที่ และความร่วมมือ

ของบิดามารดา หรือผู้ปกครองของเด็กในการ เปลี่ยนท่าทีและวิธีปฏิบัติต่อเด็กเท่านั้น ที่มีผลต่อการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กกลุ่มนี้

3) ทศนคติของพนักงานเจ้าหน้าที่กรมประชาสงเคราะห์ และข้าราชการตำรวจ ต่อหน่วยงานและต่อผู้บริหารหน่วยงานมีความแตกต่างกัน แต่ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่อง ของงานที่ปฏิบัติ

ส่วนผลงานวิจัยที่ได้ศึกษามานั้น จะพบว่า เป็นการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของความ สัมพันธ์ในครอบครัว สาเหตุและปัญหาที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด และผลงานวิจัยที่ เกี่ยวกับสาเหตุของการที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งเป็นแนวความคิดที่สะท้อนให้เห็นภาพของสังคมปัจจุบัน ที่ทอดทิ้งปัญหาของเด็กและเยาวชนให้เด็กแก้ไขปัญหากันเอง จนบางครั้งเกิดการกระทำความผิดซ้ำ ครอบครัวและสังคมมีส่วนสำคัญต่อการกระทำความ ผิดของเด็ก ทางออกของปัญหาที่แท้จริงมิใช่อยู่ที่การจับกุมหรือปราบปราม แต่อยู่ที่การรับรู้ และเข้าใจในปัญหา และร่วมกันแก้ไขปัญหานั้นด้วยความรักและความเข้าใจในพฤติกรรม ของเด็กและเยาวชน